

1/47

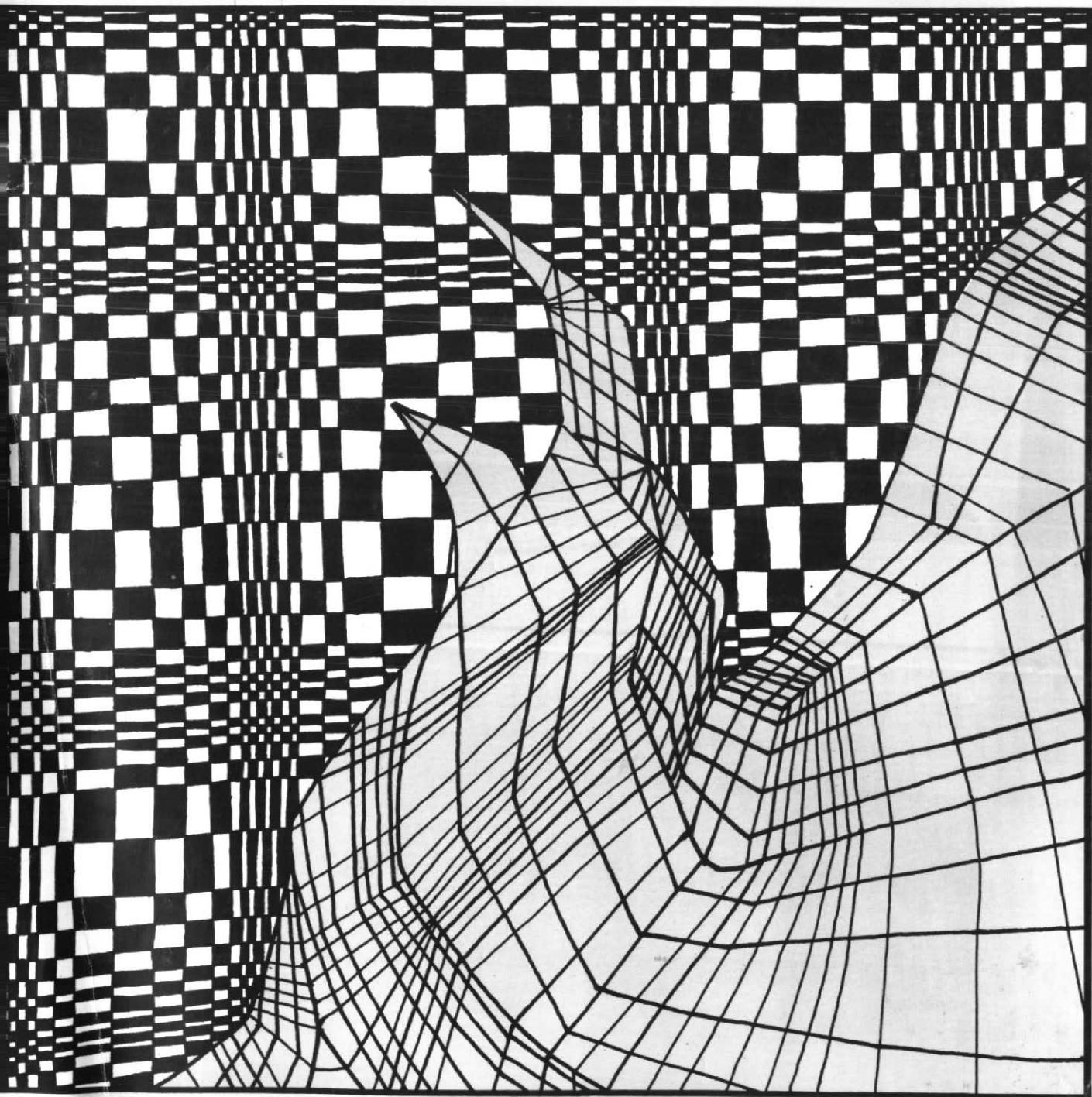
๒๑๕ ส.ค. ๒๕๓๒

๒๑๑๕

สภาคณาจารย์ มหาวิทยาลัย มหิดล ประสานมิตร



ฉบับที่ ๒ ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๓๑

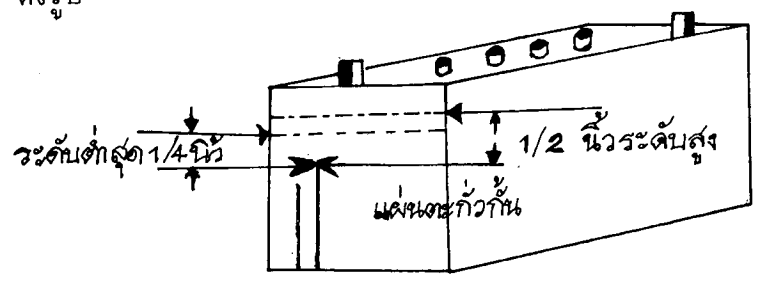


การดูแลรักษาแบตเตอรี่รถยนต์

พ่อบ้าน.....

ปัญหาสำหรับท่านที่มีรถยนต์ทั้งหลายสิ่งที่ไม่พ้นก็คือปัญหาเรื่องอายุการใช้งานของแบตเตอรี่ในรถยนต์ของท่านอย่างแน่นอน ดังนั้นเพื่อเป็นการยืดอายุการใช้งานของแบตเตอรี่ให้ใช้งานได้นาน ๆ เราคงจะต้องมาทำความรู้จักกับการดูแลรักษามันอย่างถูกวิธี ดังนี้

1. ควรทำการตรวจเช็คระดับของน้ำยาในแบตเตอรี่เป็นประจำอย่างสม่ำเสมอทุกอาทิตย์ไม่ให้ต่ำกว่าขีดระดับที่กำหนดไว้ ซึ่งปกติระดับของน้ำยาควรอยู่สูงกว่าจุดสูงสุดของแผ่นตะกั่วที่กัน 1/2 นิ้ว โดยดูจากช่องใส่น้ำยาด้านบน และจะต้องไม่ให้ต่ำกว่า 1/4 นิ้ว เหนือจุดสูงสุดของแผ่นตะกั่วที่กัน ดังรูป

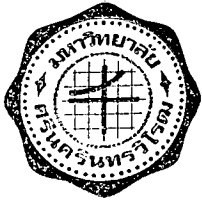


2. เมื่อพบว่าน้ำยาลดน้อยลงไปจากขีดระดับ 1/4 นิ้ว ให้เติมน้ำกลั่นลงไป ห้ามไม่ให้เติมน้ำธรรมดาหรือน้ำอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ น้ำกลั่นเป็นอันขาด แม้กระทั่งน้ำกรด เพราะการเติมน้ำกรดนั้นจะเติมก็ต่อเมื่อเราต้องแน่ใจว่าน้ำยาในแบตเตอรี่เจือจางแล้ว โดยการวัดค่าความถ่วงจำเพาะจากเครื่องมือที่เรียกว่า "ไฮโดรมิเตอร์"

3. ถ้าสงสัยว่าประสิทธิภาพของแบตเตอรี่จ่ายไฟได้ไม่เต็มที่ก็ควรตรวจเช็คดูค่าความถ่วงจำเพาะ (ถ.พ.) ของน้ำยา เพราะมันจะเป็นตัวบอกค่าแรงดันและประสิทธิภาพการใช้งานได้ดังนี้

| ถ.พ. | สถานะของแบตเตอรี่ |
|-------|--------------------|
| 1.260 | 100% ชาร์จเต็มแล้ว |
| 1.230 | 75% (ยังไม่เต็ม) |
| 1.200 | 50% (ยังไม่เต็ม) |
| 1.170 | 25% (ยังไม่เต็ม) |
| 1.110 | ควรทำการชาร์จใหม่ |

4. การติดตั้งแบตเตอรี่ควรจะต้องให้แข็งแรงมากพอ การยึดขั้วสายจะต้องให้แน่นไม่เช่นนั้นจะเกิดการอาร์คทำให้เกิดออกไซด์ขึ้นที่ขั้วของแบตเตอรี่ และในกรณีของน้ำยารั่วไหล จะทำให้เกิดการทำปฏิกิริยาของขั้วแบตเตอรี่ได้



วารสาร สภาคณาจารย์ มหาวิทยาลัย มหาวชิราลงกรณ

ฉบับที่ 2

ภาคปลาย

ปีการศึกษา 2531

| | |
|--|--|
| <p>วัตถุประสงค์</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อเผยแพร่ข่าวสารและการดำเนินงานของสภาคณาจารย์ 2. เพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของบุคลากร 3. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาองค์กร <p>ผู้จัดทำ</p> <p>นายเฉลิมศักดิ์ สุภาพล นายสมรภูมิ ขวัญคุ้ม นายเสกสรรค์ กะชามาศ นางวิไล พิพัฒน์โยธะพงศ์ นางสาวพรรณิ กฤตยารัตน์</p> <p>ออกแบบปก</p> <p>นายวินัย โสมดี</p> <p>เจ้าของ</p> <p>สภาคณาจารย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร</p> | <p>สารบัญ</p> <ol style="list-style-type: none"> 2 สุจิตพากย์ 3 ปาฐกถาพิเศษ ฝ่ายวิชาการ 12 ฝ่ายบริหารทำอะไรบ้าง พิชัย แก้วล้าภู 14 พฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนาจริยธรรม ของนิสิตนักศึกษา ดวงเดือน พันธมนาวิน 27 แฉวะ ทวี ถาวร 34 มองสภาพปัญหาของอุปถัมภ์ และการควบคุมป้องกัน พิชัย แก้วล้าภู |
|--|--|

ข้อเขียนและข้อคิดเห็นใด ๆ ในวารสารนี้
เป็นความคิดเห็นส่วนตัวและเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนทั้งสิ้น
คณะผู้จัดทำไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วยเสมอไป

สุจิตพากย์

วารสารสภาคณาจารย์ มศว ประสานมิตร ฉบับนี้เป็นฉบับที่ 2 ประจำภาคปลาย ปีการศึกษา 2531 จัดทำโดยกรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์ อันนับเป็นของขวัญปีใหม่ 2532 มอบแด่มวลสมาชิกสภาคณาจารย์ทุกท่าน

เราขอเชิญชวนทุกท่านช่วยกันคิด ช่วยกันพูด และช่วยกันทำ เพื่อให้ทุกรูปทุกนามมีความสุขกายสบายใจ



เมื่อสุขกายสบายใจดีแล้ว ก็ขอเชิญติดตามสาระประโยชน์จากปาฐกถาพิเศษ เรื่อง การบริหารมหาวิทยาลัยในทัศนะของรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย ของอดีตรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย นายสุบิน ปิ่นชูยัน ติดตามด้วยรายงานของพิชัย แก้วลำภู เรื่องฝ่ายบริหารทำอะไรบ้าง นอกจากนี้ก็ยังมีเรื่องที่น่าสนใจอีกเรื่องหนึ่งในฐานะที่สมาชิกทุกท่านต้องเกี่ยวข้องอยู่ด้วยเป็นอันมากคือ เรื่องพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนาจริยธรรมของนิสิตนักศึกษา โดยดวงเดือน พันธุ์นาวิณ รวมทั้งเรื่องแฉวะ โดยทวี ถาวรโ มงสภาพปัญญาของอุปถัมภ์และการควบคุมป้องกัน โดยพิชัย แก้วลำภู การดูแลแบตเตอรีรถยนต์ โดยพ่อบ้าน...

เราทำงานของเรา

ทำงานใดไม่ยากลำบากนัก

หากเพียรมักสำเร็จเสร็จสมหวัง

มิควรบ่นพ่นไปให้พะวัง

งานเสร็จดังตั้งใจได้เพราะเรา

ปาฐกถาพิเศษ

ฝ่ายวิชาการ

ปาฐกถาพิเศษเรื่อง “การบริหารมหาวิทยาลัยในทัศนะของรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย” วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2531 เวลา 14:00-16:00 น. ณ ห้องประชุมคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร โดย นายสุบิน ปิ่นขยัน รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย รวบรวมและเรียบเรียงโดยกรมวิชาการฝ่ายวิชาการ

ท่านประธานสภาคณาจารย์ ท่านอาจารย์ นิสิตนักศึกษา และท่านผู้มีเกียรติที่เคารพ ผมรู้สึกคล้าย ๆ ว่าจะมาเข้าห้องสอบ มีความรู้สึกเป็นบรรยากาศของโรงเรียน ของมหาวิทยาลัย เวลาเข้ามา มีอยู่ 2 อย่าง คือ เข้ามาสอบ หรือไม่ก็มาสอบ ครั้งนี้มีความรู้สึกว่าจะมาเข้าห้องสอบ โดยมีอาจารย์นั่งอยู่มากกว่าคนสอบ นี่ก็เป็นความรู้สึกที่ได้เข้ามาในสถาบันการศึกษา เพราะจากประสบการณ์ในชีวิตก็ได้อยู่คลุกคลีกับเด็กนักเรียน และก็เคยออกข้อสอบ และก็เคยสอบมา เมื่อเริ่มเข้ามาที่นี่มีความรู้สึกว่าจะอยากจะไปเล่นกีฬา ข้างล่างเห็นเด็กกำลังเล่นกัน ผมรู้สึกเป็นเกียรติและดีใจที่ได้มาคุยกันในวันนี้ เป็นครั้งแรกที่ผมได้รับเชิญโดยใช้คำว่า ปาฐกถาพิเศษตั้งแต่รับหน้าที่เป็นรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยนี้ งานส่วนใหญ่ก็จะไปเปิดสัมมนาบ้าง อย่างเก่งเขาก็ให้พูดเป็น keynote speaker พูดเล็ก ๆ น้อย ๆ เป็นข้อคิดก่อนที่จะมีการสัมมนา วันนี้กำหนดให้ผมมาพูดโดยใช้คำว่าปาฐกถา ผมก็ชักปอด ๆ ผมไม่ค่อยได้ปาฐกถา เคยปราศรัยพูดไปเรื่อย ๆ แหะและ และก็เคย lecture ในห้อง ปาฐกถานี้นาน ๆ จะเจอทีก็รู้สึกตื่นเต้นเมื่อได้รับเชิญก็ต้องทำการบ้าน แต่หัวข้อที่จะให้ผมมาพูดเกี่ยวกับการบริหารมหาวิทยาลัยในทัศนะของรัฐมนตรีว่าการทบวงฯ ถ้าจะให้พูดก็ไม่ต้องเตรียมก็มาพูดกัน เตรียมแต่หัวข้อ แต่ใช้คำว่า ปาฐกถาผมก็คงจะต้องเตรียม ต้องทำการบ้าน การเตรียม ก็อย่างที่ท่านคงทราบ รัฐมนตรีที่จะต้องเขียนเอง คงจะมีน้อยก็บอกผู้ใหญ่ในทบวง บอกช่วยเตรียมข้อมูลหรือเอกสารให้หน่อย ผมจะไปปาฐกถาที่ มศว เรื่อง...ก็

บอกเขาไป ก็แน่นอนต้องมีเอกสารเป็นนี่ปึงมาให้เป็นการเตรียมให้ข้อมูล ที่จะให้ผมมาพูด ผมก็เปิดดู ผมปกติถ้าจะเตรียม ผมจะให้แนวทางไป วันนั้นรีบ ช่วงนั้นมีงานเยอะ ก็ให้เขาเตรียมเขาก็เตรียมมาให้ค่อนข้างจะเรียบร้อยดีมาก ผมก็ดูแล้วคิดว่าก็คงจะเอามะพร้าวห้าวมาขายสวน ถ้าจะพูดไปเท่าที่เตรียมเอกสารมา ถ้าเอาไปพิมพ์ก็คงเป็นความรู้ หรือสิ่งที่ท่านทั้งหลายได้รับทราบมาก่อน เพราะฉะนั้นผมจึงอยากจะขอเปลี่ยนใช้คำว่า ปาฐกถา เป็นการพูดจากุยกัณมากกว่า มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันทั้งสองฝ่าย และถ้าสิ่งใดที่ดีเราจะได้นำเอาไปใช้ได้ ทางฝ่ายอาจารย์เอง และผมสามารถที่จะนำเอาไปใช้ในทางบริหารได้ ผมคิดว่าน่าจะเป็นประโยชน์มากกว่า เพราะฉะนั้นผมจึงอยากจะขอกล่าวคุยกัณสัก 3 เรื่อง

เรื่องแรก ตัวผมเองเมื่อได้รับหน้าที่ในฐานะเป็นรัฐมนตรีทบวงฯ ผมก็ต้องดูว่าความรับผิดชอบของผม ของรัฐมนตรี มีอะไรบ้างแน่นอน รัฐมนตรีต้องเป็นผู้ที่ให้นโยบายรักษานโยบาย แต่ที่เกี่ยวกับทางด้านบริหารนั้นมีอะไรบ้าง ท่านคงจะเข้าใจดีว่าการบริหารมหาวิทยาลัยของเรานั้นเรามีพระราชบัญญัติของมหาวิทยาลัย แต่ละแห่งกำกับอยู่ในทบวงเองก็มีพระราชบัญญัติอุดมศึกษา มีขอบเขต อำนาจหน้าที่ของแต่ละคนอยู่ในนั้น รัฐมนตรี ถ้าผมสรุปอย่างง่าย ๆ อำนาจในการบริหารนั้นเมื่อเทียบกับกระทรวงอื่นมีน้อยมาก เนื่องจากเราให้อิสระในการบริหารแก่มหาวิทยาลัยที่อยู่ภายใต้การดูแลของทบวงค่อนข้างจะมาก ซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกต้อง รัฐมนตรีมีอำนาจบางสิ่งบางอย่าง แต่ส่วนมากอำนาจการบริหารนั้น จะมาในรูปของคณะกรรมการ ทบวงมีคณะกรรมการใหญ่ ๆ อยู่ 3 คณะ คณะกรรมการที่ 1 ที่เราเรียกว่า คณะกรรมการทบวง เป็นกรรมการที่แต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรี โดยรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ อยู่ในระเบียบวาระ 2 ปี หน้าที่ของคณะกรรมการทบวง คล้าย ๆ เป็นที่ปรึกษามีอำนาจน้อย แต่มีหน้าที่ให้คำปรึกษาให้ข้อคิดเห็นแต่ละเรื่องที่เกี่ยวข้องทางด้านวิชาการ จะผ่านคณะกรรมการทบวงคณะกรรมการทบวงมีหน้าที่ ที่จะเห็นชอบและอนุมัติ เป็นเรื่อง routine เป็นเรื่องที่เป็นนโยบายและตั้งใหม่ คณะกรรมการทบวงจะเสนอให้รัฐมนตรีให้ความเห็นชอบและอนุมัติ นี่ก็เป็นขั้นตอนของการทำงานของคณะกรรมการทบวง คณะกรรมการอีกคณะหนึ่ง เรียกคณะกรรมการข้าราชการมหาวิทยาลัย หรือ กม. นี่ก็เป็นองค์กรใหญ่ที่ดูแลพิจารณาทางด้านวิชาการของข้าราชการ กม. ทั้งหมด คณะกรรมการนี้ก็เช่นเดียวกันเป็นคณะกรรมการ ที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้ง โดยการเสนอของรัฐมนตรีทบวงคณะกรรมการอีก

คณะหนึ่งเรียกว่า คณะกรรมการอุดมศึกษาเอกชน ซึ่งตั้งมาเพื่อดูแลให้ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ แก่รัฐมนตรีเกี่ยวกับการศึกษาอุดมศึกษาของภาคเอกชน นี่ก็เป็นคณะกรรมการ 3 คณะใหญ่ ๆ ที่สำคัญในทบวง ผมได้ใช้อำนาจในการตั้งคณะกรรมการทั้ง 3 คณะนี้ โดยถือหลักอยู่ 3-4 ประการ ผมเชื่อว่าถ้าผมตั้ง หรือว่าเสนอคณะกรรมการเหล่านี้ ผมจะต้องตอบคำถามถ้าผู้ใดก็แล้วแต่ ถามผมว่า ทำไมตั้งคนนี้ ทำไมไม่ตั้งคนนั้น ผมคิดว่าผมต้องตอบได้ เพราะฉะนั้นผมมี criteria การที่จะตั้งคณะกรรมการทั้ง 3 คณะ criteria ที่ผมใช้ หนึ่งในจะต้องเป็นผู้ที่ทรงคุณวุฒิ เป็น authority ในเรื่องนั้น ๆ เป็นผู้ที่คนยอมรับ จะเป็นนักวิชาการในสาขานั้น ก็ต้องเป็น authority ในสาขานั้น กรรมการเหล่านี้จะต้องเป็นผู้ที่อยู่ในกลุ่มของมหาวิทยาลัย โดยกระจายไปทั่วกัน ในที่นี้หมายความว่า จะกระจายให้ไปอยู่ในมหาวิทยาลัย ให้สม่ำเสมอไม่ใช่อยู่ก่อนไปแห่งใดแห่งหนึ่ง จะกระจายไปทั้ง 16 มหาวิทยาลัยนี้พยายามจะกระจายให้มากที่สุด และการกระจายนั้น จะไม่เอานักวิชาการในสาขาวิชานั้นซ้ำซ้อนกัน จะต้องให้มีหลาย ๆ สาขาวิชาอยู่ในคณะกรรมการ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิจริง ๆ และกระจายไปตามมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้ นี่ก็เป็นหลักการในการตั้งกรรมการ qualification ของผมมีเช่นนั้นแล้วยังจะมีภาคเอกชน ผมคิดว่าจะเป็นประโยชน์ในการที่เขาเข้าร่วมเอกชนก็เช่นเดียวกัน จะกระจายไปในสาขาอาชีพต่าง ๆ ซึ่งจะไม่ซ้ำกัน ขณะนี้ผมได้รับหน้าที่มากกว่า พอดีเทอมของคณะกรรมการของทั้ง 3 กรรมการ หหมดเทอมพอดี ผมได้แต่งตั้งไปแล้วทั้ง 3 คณะกรรมการผมคิดว่า การตั้งคณะกรรมการ 3 คณะนั้น ได้นำไปในหลักการที่ได้กล่าวมาแล้ว

ก็ลดลงมาถึงระดับในมหาวิทยาลัย ว่าขอบเขตและอำนาจการบริหารของมหาวิทยาลัยนั้นมีมากน้อยแค่ไหน มหาวิทยาลัยก็มีพระราชบัญญัติของมหาวิทยาลัยเอง ก็คล้าย ๆ กันเราก็มีองค์กรบริหารที่สูงสุด ที่เราเรียกว่า สภามหาวิทยาลัย ท่านคงทราบดีว่ารัฐมนตรีไม่มีอำนาจ หรืออะไรที่จะก้าวก่ายในการแต่งตั้งสภามหาวิทยาลัย เมื่อทางทบวง ทางรัฐมนตรีได้รับการจะสรรหา การจะคัดเลือกอะไรก็แล้วแต่ เมื่อเสร็จเรียบร้อยถึงจะเสนอไปที่ทบวง ทางทบวงก็จะได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อกราบทูลแต่งตั้งนี่ก็เป็นขั้นตอนองค์กรสูงสุดในการบริหารในรูปของสภามหาวิทยาลัย มีพระราชบัญญัติบางแห่งอาจแตกต่างกับอีกแห่งหนึ่ง แต่ในหลักการของทบวง เราอยากให้เห็นองค์กรนี้ประกอบไปด้วยบุคคล 3 กลุ่มด้วยกัน กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มที่เราเรียกว่า ผู้บริหารกลุ่มที่ 2

เป็นกลุ่มของอาจารย์ซึ่งเป็นตัวแทนหรือเป็นประชากรอยู่ในสังคมในกลุ่มในองค์กรนั้น กลุ่มที่ 3 คือผู้ทรงคุณวุฒิในหลักการทั่วไป เราก็พยายามให้สัดส่วนของ 3 กลุ่มนี้เป็นอัตราส่วน 1 : 1 : 1 อัตราส่วนเท่า ๆ กัน แต่ความเหมาะสมของบางแห่งอาจจะไม่เหมือนกับอีกแห่งหนึ่ง เพราะฉะนั้นเมื่อร่างพระราชบัญญัติของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เข้าสภา ของทบวงเองเมื่อร่างของรัฐบาล ผมขออนุญาตกล่าวถึงการเสนอร่างพระราชบัญญัติหนึ่งเพื่อความเข้าใจการเสนอร่างพระราชบัญญัติของมหาวิทยาลัยภายใต้ทบวงมหาวิทยาลัยนั้นมีอยู่ได้ 2 ทาง ทางที่ 1 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้เสนอร่าง ทางที่ 2 รัฐบาลเป็นผู้เสนอร่างคือทบวงเป็นผู้เสนอ แต่เวลาที่จากประสบการณ์ของผมที่อยู่ที่นี่ผมคิดว่าความสัมพันธ์ระหว่างสภาผู้แทนราษฎรก็ดี อาจารย์ในมหาวิทยาลัยก็ดี ส่วนมากเราก็เป็นเพื่อนกัน เราก็ขอให้เพื่อนเสนอบ้าง ก็ไม่สำคัญ ยิ่งจะติดด้วยเข้าไปจะเป็นการกระตุ้น เพราะเนื่องจากการที่เราจะเสนอร่างพระราชบัญญัติโดยรัฐบาลนั้น ขั้นตอนค่อนข้างจะมาก ไม่เหมือนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขั้นตอนในการเสนอร่างพระราชบัญญัติของรัฐบาลนั้น เราจะต้องร่างร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ยกตัวอย่างพระราชบัญญัติของ มศว ถ้าเราจะร่างเราก็ขอเชิญกลุ่มของอาจารย์ที่ มศว ร่วมกับทางทบวง ซึ่งเรามีเจ้าหน้าที่คอยร่างกฎหมายอยู่ก็ช่วยกันร่างเป็นเค้าโครงออกมาว่าหน้าตาจะเป็นอย่างไร ขณะที่เราร่างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่าง อาจารย์ก็ดี ก็มีกับนักการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เราก็จะเอา หรือเขามักจะมาเอาเราก็แล้วแต่ เพื่อจะเป็นผลงานของเขา นั่นแหละเราก็จะไปเสนอ เสนอง่าย สมมติว่าตอนนี้เราร่างเสร็จ ส.ส. หรือเราก็ไปฝาก ส.ส. ที่เรารู้จักหรือเพื่อนเราบอกว่า คุณช่วยเสนอให้ผมหน่อยซิ วิธีเสนอเขาก็ง่าย เขาก็เข้าที่ประชุมพรรคอธิบายให้พรรคว่า หลักการและเหตุผลเป็นเช่นนั้น จำเป็นที่จะต้องร่างพระราชบัญญัติแก้ไขใหม่ พรรคก็อนุมัติ วันรุ่งขึ้นเขาก็เสนอสภาผู้แทนราษฎร สภาผู้แทนราษฎรก็บรรจุเข้าระเบียบวาระทันที นี่เป็นสิ่งที่ง่าย แต่ถ้าเป็นของรัฐบาลขั้นตอนมันนาน เรามีนักกฎหมายพิจารณาต้องรอบคอบมาก แม้แต่คำเดียว สองคำ เราก็ไม่อยากจะให้ผิด เพราะเป็นของรัฐบาล แต่ของสภาผู้แทนราษฎรเมื่อหลักการและเหตุผลถูกต้อง ในรายละเอียดนั้นเขาก็ไม่พิถีพิถันเพราะฉะนั้นเขาก็เสนอเข้าไปได้ถึงแต่เมื่อรัฐบาลรับร่างของเขาเราก็ต้องดูร่างของเราด้วย เพราะฉะนั้นร่างรัฐบาลต้องดูรอบคอบ เมื่อร่างเสร็จผมก็ต้องเสนอเข้า ครม. เพื่อขออนุมัติเพื่อจะเสนอร่าง ครม. อนุมัติแล้วในหลักการ ก็ต้องเสนอสำนักกฤษฎีกาดูรายละเอียดให้รอบคอบอีกครั้งหนึ่งก่อนที่จะเสนอยังมีอีกชั้น

ตอนหนึ่ง เนื่องจากว่าขณะนี้ เป็นรัฐบาลผสมเราก็ต้องขอความเห็นชอบกับคณะกรรมการของ รัฐบาลผสม คณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎร ก่อนที่จะเสนอสภา ขั้นตอนมันมีมาก เพราะฉะนั้นถ้าเราจะทำอะไรถึงจะใจร้อนมัน ก็ต้องเป็น ขั้นตอนแต่เราสามารถที่จะผ่านพรรคพวก เพื่อนฝูงของเรา ที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนเสนอได้เร็วขึ้นเพื่อจะได้บรรจุในระเบียบวาระได้เร็ว และ ของเรารัฐบาลก็ตามไป และเราก็ไปพิจารณาร่วมกันได้ สิ่งนี้ที่ผมนอยากจะเรียนให้ทราบว่า ถ้าเรา จะเปลี่ยนอะไรในพระราชบัญญัตินั้น ขั้นตอนก็มี ในร่างของทบวง ปกติองค์กรสูงสุดที่ผมนกล่าวไป เมื่อกี้ เป็นองค์กรของสภามหาวิทยาลัยนั้น เรามีอัตราส่วนเท่า ๆ กัน บางแห่งเขาอยากจะเห็น ผู้บริหาร 1 ส่วน อาจารย์ 1 ส่วน ผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ส่วน 1 : 1 : 2 ถ้ามีมหาวิทยาลัยใหญ่ เขาอาจ จะเป็น 5 : 5 : 10 หรือ 9 : 9 : 18 หรืออะไรก็แล้วแต่อัตราส่วนคือ 1 : 1 : 2 บางแห่งเขาก็ เอาเท่ากันหมด เพราะฉะนั้นก็ไม่อยู่ที่การเปลี่ยนแปลง เพราะการเปลี่ยนแปลงจะมีผู้แทนจากมหาวิทยาลัย เพื่อไปอธิบายชี้แจงเหตุผลว่าของเราไม่เหมือนกับคนอื่น เราต้องการอย่างนั้น เราต้องการอย่างนี้ ก็เป็นไปได้ ดังนั้นโดยสรุปองค์กรของสภามหาวิทยาลัยแต่ละแห่งจะไม่เหมือนกันจริง ๆ แต่ก็มี ความคล้ายคลึงกัน องค์กรอีกองค์กรหนึ่ง ซึ่งทำนอยู่ที่นี้ ซึ่งทำนเป็นสมาชิก คือ องค์กรสภา คณาจารย์ เมื่อก่อนนี้เราไม่มี อาจจะไม่อยู่ในพระราชบัญญัติ แต่เมื่อมีการแก้ไขแล้ว เราก็จะ พยายามเขียนไว้ ให้เป็นองค์กรที่ถูกต้องตามกฎหมาย คือสภาคณาจารย์ อีกประเด็นหนึ่งที่ผมน อยากจะกล่าวถึงคือ ผู้บริหาร ท่านคงทราบว่าเราได้ผู้บริหารมาอย่างไร สำหรับของเราที่นับตั้งแต่ อธิการบดี คณบดี ไปจนถึงหัวหน้าภาควิชา ผมนอยากที่จะขอแสดงความคิดเห็นเป็นส่วนตัวเกี่ยวกับการ ได้มาซึ่งผู้บริหาร 3 ระดับ ผมนเคยคุยกับท่านอาจารย์ที่ได้มีโอกาสมาแวะที่ทำงานและคุยกันเป็น ส่วนตัว ผมนอาจจะมีความคิดเห็นไม่ตรงกับบางท่านก็ขออภัยด้วย ส่วนบางท่านที่เห็นความสำคัญ ผู้บริหารเรียงตามลำดับจากสูงสุดไปจนถึงหัวหน้าภาควิชา คือ ตั้งแต่อธิการบดีมีความสำคัญสูงสุด และคณบดีรองลงมาและที่หัวหน้าภาควิชาเป็นอันดับสุดท้าย ผมนมองอีกมุมหนึ่งรู้สึกจะตรงกันข้าม ผมนเห็นความสำคัญของหัวหน้าภาควิชา มีความสำคัญมากกว่าคณบดี คณบดีมีความสำคัญมากกว่า อธิการบดี ทำไมผมนมองเช่นนั้น ผมนมองว่า มิใช่หน้าที่ของเราท่านก็คงทราบว่าหน้าที่ใหญ่ที่สุด ของเราคือสอน หน้าที่ 4 อย่างที่เราทราบกันดีอยู่ว่า คือ สอน วิจัย การบริการทางด้านวิชาการ ให้แก่สังคม ทำนุบำรุงรักษาขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม นี่ก็เป็นสิ่งที่เราจะต้องทำ

สิ่งสำคัญที่สุดคือการสอนใครคือ ผู้รับผิดชอบในการสอน หัวหน้าภาควิชา ผมถือว่าเป็นผู้ที่ใกล้ชิด และเป็นผู้ทำงานจริง ๆ และเป็นผู้ให้ความรู้โดยตรง หรือว่าคณาจารย์ ดูแลอาจารย์ที่ให้การสอน แก่นิสิตนักศึกษา ผมคิดว่า หัวหน้าภาควิชาอันนี้มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง หัวหน้าภาควิชาจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ในสาขาวิชานั้นจริง ๆ ต้องเป็นที่ยอมรับ ผมอยากให้เห็นเช่นนั้น ถัดขึ้นมาก็เป็นคณบดี คณบดีนี้ก็ต้องดูแลหลาย ๆ ภาควิชา ก็ต้องมีความรู้กว้างขวาง ความสำคัญทางด้านวิชาการอาจต้องลดลง เพราะเราไม่สามารถรู้ได้ทุกสาขาวิชา แต่สาขาวิชานั้นเขาก็มีผู้เชี่ยวชาญของเขาอยู่ เพราะฉะนั้นคณบดีจะต้องมีคุณสมบัติอื่นนอกจากทางด้านวิชาการแล้ว การประสานงานในการที่จะบริหาร เมื่อมาถึงระดับสูงสุด คือ ท่านอธิการ ทางด้านวิชาการ ความสำคัญก็จะลดน้อยลงไป เป็นผู้บริหารมากขึ้น นี่ก็เป็นความเห็นในทัศนะของผมเองเรื่องความสำคัญของผู้บริหารทั้งสามระดับ ส่วนการได้มาของผู้บริหารทั้งสามระดับนั้นก็สุดแล้วแต่พวกเขาว่าจะเห็นสมควรอย่างไร ก่อนอื่นถ้าเรารู้ว่า ความสำคัญนั้นอะไรเป็นคุณสมบัติที่เราควรพิจารณา ถึงแม้ว่าจะมีการชาวเสียง การเลือกกันเราก็พิจารณาของเราได้ จุดสำคัญที่สุดคือ ต้องทราบว่ อะไรสำคัญ อะไรไม่สำคัญ คุณสมบัติอะไรบ้างที่เหมาะสมที่จะเป็นผู้รับผิดชอบทั้งภาควิชา ทั้งคณบดีและอธิการบดีผมอยากจะขอแสดงความคิดเห็นบางประการเท่านั้นเกี่ยวกับการบริหารของมหาวิทยาลัย นอกเหนือไปจากภาระหน้าที่ 4 ประการที่ผมกล่าวไปเมื่อกี้ อย่างที่ผมเรียนผมคงจะไม่พูดถึงภาระทั้ง 4 ประการ ว่าเรามีอะไรบ้าง ที่ผมให้ทางเจ้าหน้าที่เขาเตรียม เขาก็เตรียมหน้าที่ 4 ประการ ซึ่งก็เป็น Paper ท่านก็คงทราบดีว่า หน้าที่การสอน การผลิตบัณฑิตนั้นเป็นหน้าที่หลักของเราการวิจัยก็เช่นเดียวกัน การบริการวิชาการให้แก่สังคม ผมจะไม่พูดถึงในรายละเอียดแต่ผมจะพูดเป็นบางประเด็น ซึ่งเกี่ยวข้องกับหน้าที่ 4 ประการของเรา

ผมอยากจะกล่าวถึงการเป็นอิสระทางวิชาการ ที่เราพูดกันอยู่เสมอ ๆ สิ่งนี้เป็นสิ่งที่ทุกคนพูดและทุกคนก็ต้องไม่ใช่เรียกร้อง เรายอมรับแล้วว่าการเป็นอิสระทางด้านวิชาการนั้นในมหาวิทยาลัยทั้งหลายจะว่าที่ไหนก็แล้วแต่เขาต้องให้เป็นอิสระทางด้าน ความคิด ทางด้านวิชาการ จะอยู่ในค่ายตะวันตก ตะวันออก ก็มีความคิดคล้าย ๆ กัน สิ่งนี้ก็คงไม่มีปัญหา ความเป็นเลิศทางวิชาการ ผมอยากจะพูดถึงประเด็นนี้ สถาบันการศึกษาทุกแห่งเกิดขึ้นมาแตกต่างกันแต่ละยุค แต่ละสมัย ความจำเป็นเกิดขึ้นมาไม่เหมือนกันเลย ถ้าท่านลองพิจารณาดูให้ดีเรามีมหาวิทยาลัยที่

เก่าแก่ คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จุฬาฯ เกิดขึ้นมาสมัยนั้นทางรัฐบาลเห็นว่า เราจำเป็นจะต้องมีคนสำเร็จการศึกษาแล้วเข้ารับราชการ เพราะฉะนั้นก็ตั้งโรงเรียนราชการขึ้นมา คือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์เกิดขึ้นมาเพื่อจะผลิตบุคคลที่มีความรู้ทางด้านเกษตร สถาบันการเกษตรแม่โจ้เทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ ผลิตขึ้นมาเพื่อต้องการผลิตบุคคลเพื่อออกไปทำงานจริง ๆ ออกไปสัมผัส ไปทำด้วยมือ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าทั้งสามแห่งเกิดขึ้นมาตอนนั้นเพื่อผลิตคนที่ไปทำ และก็ในระดับอาชีพะ และก็เปลี่ยนมาทางด้านสูงขึ้น คือระดับอุดมศึกษา เพราะฉะนั้นรามคำแหงก็เช่นเดียวกัน เกิดขึ้นมาสมัยประชาธิปไตยแบ่งงาน background แต่ละแห่งจึงไม่เหมือนกัน ความคิดของนักเรียนแต่ละแห่งก็จะไม่เหมือนกัน อาจารย์ก็เช่นเดียวกัน ซึ่งไม่แปลก ผมคิดว่าไม่เป็นสิ่งที่แปลกประหลาด ซึ่งเป็นธรรมชาติ ถ้าใครจะบอกว่าต้องให้เหมือนกันหมด ผมคิดว่าผมไม่เห็นด้วย ทุกคนจะเหมือนกันหมดไม่ได้ ทุกอย่างจะ standardize ก็ไม่ได้อีกเช่นเดียวกัน เราไม่ใช่ประเทศสังคมนิยมที่ว่าทุกอย่างจะต้อง standardize หมด มันทำกันไม่ได้ แต่ละคนไม่เหมือนกัน ความคิดไม่เหมือนกัน เราต้องยอมรับเราเป็นประชาธิปไตย เราก็ต้องยอมรับว่าคนอื่นเขามีความคิดเห็นไม่ตรงกับเราไม่ใช่ว่าเขาผิด ผมก็อยากจะเรียนว่า ความเป็นเลิศทางวิชาการ ผมจะยินดีที่จะให้แต่ละแห่งเป็นเลิศของแต่ละแห่งซึ่งไม่เหมือนกัน ผมไปที่แห่งหนึ่งผมจะสนับสนุนความเป็นเลิศของเขาที่เขาได้อยู่ ผมไปอีกแห่งหนึ่ง ผมอาจจะไปสนับสนุนอีกเหมือนกัน ซึ่งผมเห็นว่ามันนะ เขามีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการของเขาอยู่ เราต้องสนับสนุนแต่ไม่ตรงกับอีกแห่งหนึ่ง ซึ่งในที่นี้ไม่ใช่ที่ผมไม่อยู่กับร่องกับรอย เหมือนไปอยู่แห่งหนึ่งก็บอกว่าไอ้นี้ดี ไอ้นั้นดี ไม่ใช่แต่เนื่องจากผมเชื่อว่าสังคมเรา หรือว่ากลุ่มคนอะไรก็แล้วแต่เราต้องมีคนหลายกลุ่ม หลายระดับต้องช่วยกันถึงจะประกอบไปด้วยสังคมประชาธิปไตย หน้าที่ของรัฐมนตรี เมื่อผมไปสนับสนุนผมจะต้อง monitor ผมจะต้องปรับ จะต้องดูว่าส่วนไหนมาก ส่วนไหนน้อยให้มันไปด้วยกันได้ให้เสริมกัน ไม่ต้องไปแย่ง ไม่ต้องไปแข่งกัน นี่ก็คือหลักในการปฏิบัติของผมว่าจะสนับสนุนความเป็นเลิศทางวิชาการของสถาบันแต่ละแห่ง ซึ่งจะไม่เหมือนกัน ผมอยากจะยกตัวอย่างที่เห็นได้ชัด บังเอิญ background ของผมเป็นวิศวกร ก็เลยยกตัวอย่างได้ง่ายขึ้นเพราะมีความเข้าใจ เช่น ว่าผมไปสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า จะเป็นเจ้าคุณทหารลาดกระบัง หรือว่าพระนครเหนือ หรือว่าธนบุรี ผมก็จะไปสนับสนุนให้เขามีหลักสูตรที่ลงลึกไป

เล่นด้วยมือไปสัมผัส และติดต่อกับภาคเอกชน ซึ่งค่อนข้างจะไปในรูปของธุรกิจบ้าง สนับสนุนให้เขารับ ทำให้เขาทำอะไรได้ แต่ในขณะที่เดียวกันผมไปจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเขาเห็นว่ากลุ่มของเขาคนจะไปอีกระดับหนึ่งทางด้าน research development ไปในด้านจัดการ ทางด้านบริหาร ผมก็บอกว่าดีเราต้องการคนหลายประเภท เพราะฉะนั้นถ้าจะทำผมก็สนับสนุนทั้งสองแห่ง แต่ถ้าผมมานั่งดู ส่วนไหนมาก ส่วนไหนน้อยผมจะรู้ ถ้าส่วนนี้มากก็คอยตั้ง ๆ เสียหน่อยว่าไอ้นี้มากไปนะ ไอ้นี้น้อยก็เพิ่มขึ้น นี่คือน้ำที่ แล้วจะให้ทุกแห่งเหมือนกันหมดไม่ได้ ดังนั้นความเป็นเลิศทางวิชาการที่จะสนับสนุนอย่างของเรา มศว ความเป็นเลิศทางด้านการศึกษา เราต้องยึดเอาไว้ ธรรมชาติความเป็นเลิศทางด้านสังคมศาสตร์ ซึ่งมีอยู่มาแต่ดึกดำบรรพ์ต้องยึดเอาไว้ อย่าไปเปิดคณะแพทยศาสตร์ จน diverse resource ไปหมด แล้วความเป็นเลิศทางนั้นจะด้อย ไปเกษตรศาสตร์ ความเป็นเลิศทางการเกษตรต้องยึดเอาไว้อะไรทำนองนี้ ให้พอพูดนะ มศว ทุกคนก็รู้เลยว่า มศว คือเป็นหลักทางด้านการศึกษา ผมก็ขอฝากสิ่งเหล่านี้ไว้ด้วย

นอกจากที่เราต้องการความเป็นเลิศทางวิชาการ แต่ละแห่งแล้วถ้าเราไม่ติดตามศึกษาการเปลี่ยนแปลงและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่จะมากระทบในการศึกษาแล้ว เราจะไม่ครองความเป็นเลิศได้ เราจะต้องติดตามศึกษาศึกษาเหตุการ์ณต่าง ๆ แล้วก็ความต้องการทางสังคม ความต้องการของตลาดแรงงาน สิ่งเหล่านี้ผู้บริหารจะต้องคอยดู แม้กระทั่งอาจารย์เอง หัวหน้าภาควิชาจะต้องทราบว่าภาควิชาที่เราสอนนี้เราควรจะปรับปรุงใหม่เราควรมีหลักสูตรใหม่ Course ใหม่บ้างหรือเปล่าที่จะได้ตามเขาทันและจะได้ครองความเป็นเลิศทางด้านวิชาการของเราได้ แต่ขณะเดียวกันเราจะต้องประเมินตัวของเราเอาด้วย ในการที่เราจะครองความเป็นเลิศทางด้านวิชาการของเราได้ ผมขอยกตัวอย่าง แม้กระทั่งมหาวิทยาลัยที่เขาประสบความสำเร็จมาก ๆ ขอยกตัวอย่างที่สหรัฐอเมริกา ที่ MIT Massachusset เขาเก่งทางด้านวิศวกรรมศาสตร์มีชื่อเสียงมาก สถานที่ตั้งติดอยู่กับรั้วติดกันเลย อยู่คนละ block ที่ Harward เขาเก่งทางด้านสังคมศาสตร์ พวก Liberal Art ถ้าแยกกันก็ MIT ก็เป็น hard technology และก็ทาง Harward ก็เป็น soft technology, MIT ประสบความสำเร็จไม่มีใคร question ได้ ทางด้านวิศวกรรมศาสตร์ทั่วโลกยอมรับ, เมื่อ 2 ปีที่แล้ว MIT เองเขา evaluate ตัวเองว่า เขารู้ MIT Graduate สักพักหนึ่งเริ่มต้นเงินเดือนแพง อยู่ใน Organization ก็เป็น TOP ไปสักพักหนึ่ง ประมาณ 8 ปี 10 ปี จะมีนายที่จบมาจาก

Harward ใน Organization ต่าง ๆ จบจาก Harward สักพักหนึ่งมีเลย พวกที่เข้าพร้อม ๆ กันนะ MIT เวลาเข้าไปจะเป็น SAT Test เข้าไป เป็น TOEFL อะไรก็แล้วแต่ถ้าเป็นคนต่างชาติเข้าไป score จะสูงกว่าพวกที่เข้า Harward พอผลสุดท้ายเขารู้ว่า 8 ปี 10 ปี เป็นลูกน้อง Harward graduate, MIT เขาก็ไม่พอใจ เขาบอกเขาต้องมีอะไรผิดปกติ ทำไมเขาผลิตคนไปเป็นลูกน้องอีก กลุ่มหนึ่ง ซึ่ง 2 แห่งนี้เขาแข่งขันกัน ผมเคยไป เคยเอาลูกว่าจะไปเข้าเรียน ก็ไปดู เดินแวะ ไปเรื่อย ไปที่ MIT เขาถามว่า you มาจาก next door หรือเปล่า มาจาก Harward หรือเปล่า ผมบอกไม่หรอก ตรงมาที่นี่เลย ไม่ได้แวะที่นั่นหรอก และไม่ไปด้วยก็ต้องบอกเขาอย่างนั้น เขาแข่งกันมาก แข่งขันผมก็ว่ามันไม่เสียหายหรอก เขาก็ evaluate เขา นี่ สังเกตว่าเขาเป็นลูกน้อง ผลิตคนไปเป็นลูกน้อง ไม่ยอมนะ เปลี่ยนเลย เปลี่ยนโปรแกรม เปลี่ยนการผลิต เปลี่ยนหลักสูตร แทนที่จะมี hard technology เยอะ ๆ เขาก็มี soft Technology ด้วย เพื่อจะไม่ยอมให้คนอื่นมาเป็นนายอย่างนี้เป็นต้น ที่ยกตัวอย่างมานี้อยากให้เห็น เราไม่จำเป็นต้องเอาเหมือนเขา ที่ยกตัวอย่าง แม้กระทั่งมหาวิทยาลัยชั้นหนึ่งของโลกเขายังจะต้องทำ บางครั้งบางครั้งเราก็ยังต้องมานั่งคิดว่าตัวเอง ทำถูกไหม อาจจะถูกแล้วก็ได้ไม่เป็นไร แต่ก็ขอให้ใช้เวลามานั่งคิดสักหน่อย ทำไปแล้วสัก 5 ปี 10 ปี ดูว่าที่เราทำไปนั้นสมกับความต้องการของเราหรือเปล่า นี่ก็ขอฝากไว้

ผมก็ได้ใช้เวลามาเกือบชั่วโมง ผมอยากจะเปิดโอกาสให้ อ. ได้คุยกับผมถามอะไรก็ได้ อาจจะไม่เกี่ยวกับเรื่องที่ผมพูดในนี้อาจจะเป็นด้านการเมืองก็ได้ ตอบได้ก็ตอบ ตอบไม่ได้ก็ขอไปคิดก่อน หรือไปถามผู้รู้แล้วจะมาตอบให้วันหลัง

ผมอยากจะขอสรุปการบรรยายของผมว่าในหลักการปฏิบัติในการบริหารของทบวงมหาวิทยาลัยนั้น ผมยึดถือกฎหมาย และก็พยายามที่จะอยู่ในกรอบจะไม่ไปก้าวก่ายกับผู้อื่น และจะพยายามทำในสิ่งที่ควรจะทำให้มากที่สุด ผมยังไม่มีโอกาสที่จะเล่าว่า นอกจากที่ทำทางด้านบริหารนั้น มีหลายสิ่งหลายอย่างที่ผมคิดว่ารัฐมนตรีทบวงนี้น่าจะทำและก็ได้ทำในหลายอย่าง คงไม่ได้อยู่ในหัวข้อที่จะให้ผมมาพูดเกี่ยวกับการบริหาร ผมขอจบคำบรรยายของผมสั้น ๆ อย่างนี้เท่านี้ ขอขอบคุณครับ

ฝ่ายบริหารทำอะไรบ้าง

พิชัย แก้วลำภู

กรรมการฝ่ายบริหารสภาคณาจารย์วิทยาเขตประสานมิตร ประกอบด้วยกรรมการสภาคณาจารย์ ผู้ได้รับเลือกให้เป็นกรรมการบริหาร ดังนี้

- | | |
|--------------------------|---------------------|
| 1. นายพิชัย แก้วลำภู | ประธานคณะกรรมการ |
| 2. นางสาวสวณา พรพัฒน์กุล | กรรมการ |
| 3. นายปาน พิงสุจริต | กรรมการ |
| 4. นายเสถียร คามิศักดิ์ | กรรมการและเลขานุการ |

คณะกรรมการนี้ได้มีการประชุมกัน 3 ครั้ง ต่อมานายปาน พิงสุจริตได้ลาออกจากกรรมการ จึงเหลือกรรมการเพียง 3 คน กิจกรรมที่ดำเนินการมีดังนี้

1. การสัมมนาระหว่างอาจารย์และข้าราชการ เรื่องการบริหารงานร่วมกันด้วยความสามัคคี แต่ที่สุดท้ายเลิกไปเพราะเป็นการทำงานล้ำเข้าไปในการบริหารงานของมหาวิทยาลัย
2. การแต่งตั้งรองคณบดี คณะต่างๆ ในมหาวิทยาลัยแทนผู้ช่วยคณบดี ซึ่งไม่มีตำแหน่งผู้ช่วยคณบดีตาม พรบ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2517 จึงไม่สมควรมีการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งนี้ ควรแต่งตั้งตำแหน่งรองคณบดีซึ่งมีตาม พรบ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแทนอยู่แล้ว เรื่องนี้ได้เสนอมหาวิทยาลัยไปแล้ว แต่ยังไม่ทราบผลว่าดำเนินการไปอย่างไร
3. การสัมมนาเรื่องบทบาทของทบวงมหาวิทยาลัยในการบริหารมหาวิทยาลัย คณะกรรมการบริหารได้ร่วมกับคณะกรรมการวิชาการ จัดให้มีการประชุมเรื่องนี้ขึ้น โดยได้เรียนเชิญรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยมาเป็นวิทยากร รัฐมนตรีได้เน้นในด้านการบริหารวิชาการว่าต้องเน้นที่ภาควิชาหรือ professional หากภาควิชาไม่มีความพร้อมด้านบุคลากร ดำรงวิชาการ และการฝึกงานที่เหมาะสมกับวิชาชีพแล้ว วิชาชีพนั้นก็จะได้ผลและล้มเหลว ตลอดจนไม่มีผู้จ้างงานบัณฑิตหรือลูกศิษย์ที่สำเร็จการศึกษา เรื่องนี้มหาวิทยาลัยควรพิจารณาให้จงหนักด้วย

4. การร้องเรียนจากอาจารย์เรื่องการบริหารงานของอธิการบดี ได้รับการร้องเรียนจากผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะพลศึกษาว่าอธิการบดีก้าวก่ายการแต่งตั้งรักษาการคณบดีคณะพลศึกษา ประธานกรรมการเรียกประชุมไม่ทัน จึงนำเข้าเสนอที่ประชุมสภาคณาจารย์เมื่อ 22 กันยายน 2531 โดยได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่าคณะพลศึกษา มีการเขียนโครงสร้างการบริหารงานของคณะพลศึกษา และได้มีการยอมรับจากที่ประชุมของอาจารย์ในคณะพลศึกษาแล้ว การแต่งตั้งรักษาการคณบดีแต่ก่อนมาก็จัดทำตามโครงสร้างดังกล่าวทุกครั้งและการบริหารก็เป็นไปด้วยดีทุกครั้ง อาจจะมีปัญหาอยู่บ้างก็คืองานที่เป็นนโยบาย เช่น การโอนการบรรจุแต่งตั้งอาจารย์ผู้รักษาการบางคนไม่พิจารณาเพราะสามารถรอคอยตัวคณบดีได้เท่านั้นที่เป็นปัญหา สำหรับอำนาจในการแต่งตั้งนั้นตามกฎหมายอธิการบดีมีอำนาจจัดทำได้ แต่โดยมรรยาทแล้วอธิการบดีจะดำเนินการตามที่ผู้ดำรงตำแหน่งคณบดีเป็นผู้เสนอ จึงได้แจ้งให้สภาคณาจารย์รับทราบแล้ว สำหรับจะดำเนินการต่อไป อย่างไรก็ดีแล้วแต่สภาคณาจารย์

5. ร่วมประชุมกับสภาคณาจารย์ทั่วประเทศ ประธานกรรมการบริหารได้ไปร่วมประชุมสภาคณาจารย์ทั่วประเทศรวม 3 ครั้ง คือที่สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมหาวิทยาลัยรามคำแหง นอกจากนี้ได้เข้าประชุมแทนประธานสภาคณาจารย์ในการประชุมผู้บริหารของวิทยาเขตประสานมิตรรวม 2 ครั้งด้วย ได้รับรู้เรื่องความวุ่นวายในมหาวิทยาลัยขอนแก่นพอสมควร และความวุ่นวายในมหาวิทยาลัยรามคำแหงจากการประชุมดังกล่าวมาด้วย

จึงเรียนให้ประธานสภาคณาจารย์และสมาชิกสภาคณาจารย์ทุกท่านได้ทราบและพิจารณาด้วย ในความเห็นส่วนตัวแล้วมีความเห็นว่ามหาวิทยาลัยบริหารงานไปโดยไม่มีสามัคคีธรรมและคารวะธรรมเท่าที่ควรจะเป็นเพราะทราบว่ามิชวาวุ่นวายอยู่เสมอ ส่วนบัญญัติธรรมนั้นก็มีบ้างพอสมควร แต่จะอย่างไรก็ตามการบริหารราชการแผ่นดินนั้นต้องมีคุณธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแวดวงครูบาอาจารย์ถ้าขาดคุณธรรมเมื่อไรแล้วสังคมคงวุ่นวายแน่นอน ผู้บริหารทุกคนควรให้ความสนใจในเรื่องนี้ให้จงหนัก

พฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนาจริยธรรม ของนิสิตนักศึกษา

ดวงเดือน พันธุมนาวิน

กราบเรียน ท่านประธาน ท่านผู้บริหารในสถาบันอุดมศึกษา และท่านผู้เข้าร่วมสัมมนาทุกท่าน ดิฉันขอขอบคุณทบวงมหาวิทยาลัยที่ได้ให้โอกาสแก่ดิฉันผู้ทำการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ โดยเฉพาะทางจิตวิทยา ได้นำข้อความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเยาวชนและประชาชนไทยมาเผยแพร่เพื่อท่านทั้งหลายจะได้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงในโครงการพัฒนาบุคลิกภาพและจริยธรรมแก่นิสิตนักศึกษา ดิฉันได้ทำการวิจัยทางจิตวิทยา ได้ประมวลผลวิจัยของผู้อื่น และดูแลการวิจัยของนิสิตทางด้านจริยธรรมและบุคลิกภาพมานานเกือบ 20 ปีแล้ว ได้พบว่าผลวิจัยคนไทยที่นำมาใช้เป็นประโยชน์ในการนี้ได้อยู่จำนวนหนึ่งแม้จะยังไม่เพียงพอก็ตาม

จากผลการวิจัยค้นคว้าทางจริยธรรม ดิฉันจะขอนำมากล่าวในที่นี้เพียง 3 ประเด็น คือ (1) การกำหนดขอบเขตและเป้าหมายของการพัฒนาเยาวชนไทย (2) การประเมินสภาพและปัญหาทางจริยธรรมของนิสิตนักศึกษา และ (3) แนวทางการพัฒนาจริยธรรมและบุคลิกภาพของนิสิตนักศึกษา

1. การกำหนดขอบเขตและเป้าหมายของการพัฒนาเยาวชนไทย จริยธรรมเป็นเรื่องยากและคลุมเครือ วิชาการมักทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติในเชิงวิทยาศาสตร์ที่รัดกุมจากการวิจัยร่วม 20 ปี ของฝ่ายจิตวิทยาและพฤติกรรมศาสตร์อื่น ๆ ได้ทำการวิเคราะห์พฤติกรรมที่น่าปรารถนา และพฤติกรรมที่ไม่น่าปรารถนาของคนไทย ว่ามีสาเหตุทางจิตใจอย่างไรบ้าง ผลการวิจัยทางด้านนี้มีหลายสิบเรื่อง ดิฉันได้ประมวลและหาข้อสรุปไว้เป็นระยะตั้งแต่ พ.ศ. 2523 พ.ศ. 2526 และ 2528 เฉพาะบทความที่ลงวารสารข้าราชการปี 2528 ได้นำเสนอมา ณ ที่นี้แล้ว (ดวงเดือน พันธุมนาวิน 2523, 2526, และ 2528)

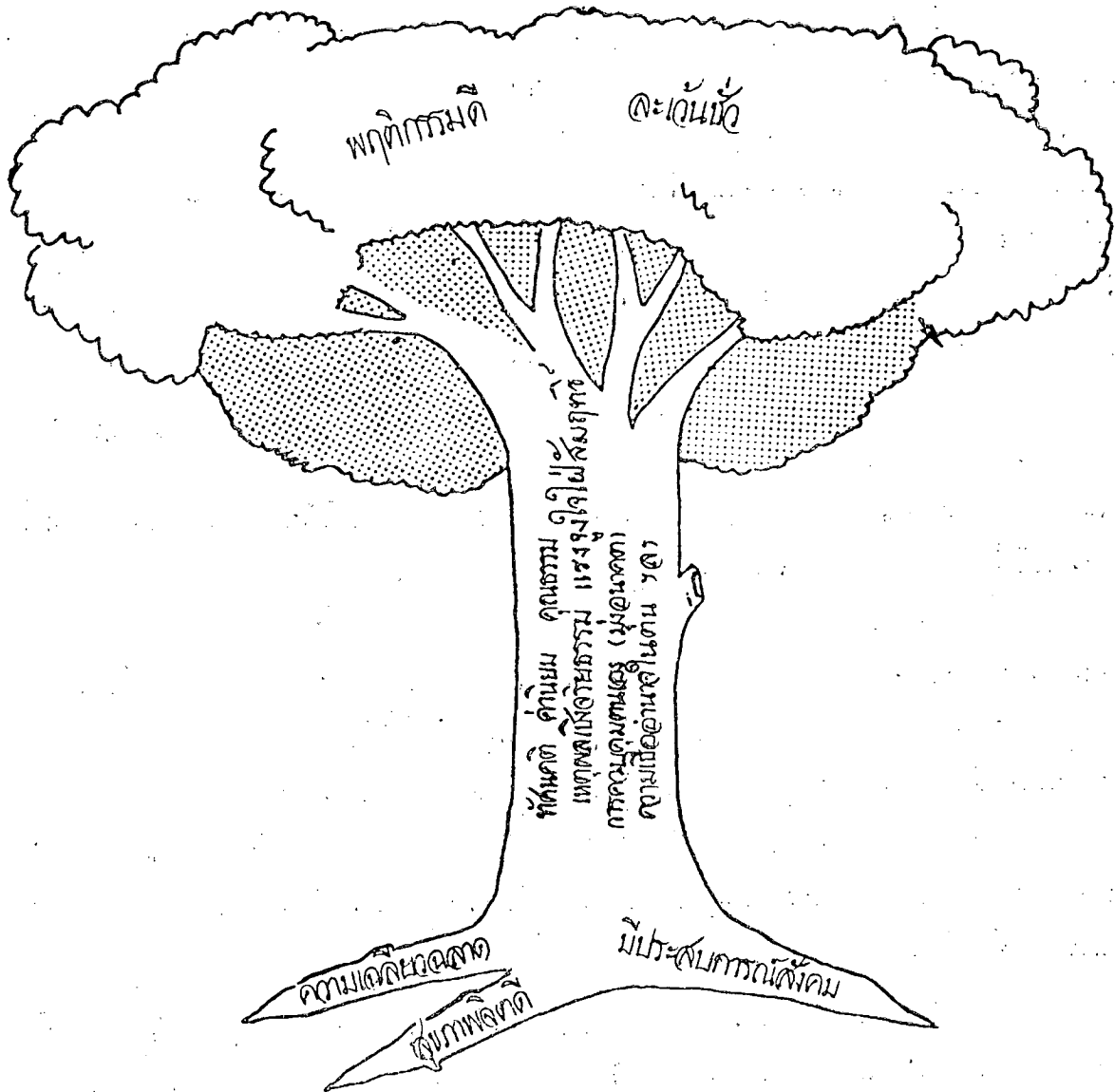
สรุปได้ว่าบุคคลที่เป็นคนเก่งและเป็นคนดีคือ เป็นพลเมืองดี ทำงานอาชีพอย่างซื่อตรง ขยันขันแข็งและช่วยในการพัฒนาประเทศทางเศรษฐกิจและประชาธิปไตยนั้น เป็นผู้ที่มีจิตลักษณะที่สำคัญ 8 ประการสูงกว่าผู้ที่มีพฤติกรรมที่น่าปรารถนาเหล่านั้นน้อย ลักษณะทั้ง 8 ประการนี้ แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ ลักษณะที่เป็นพื้นฐานทางจิตใจ 3 ประการ และจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมอีก 5 ประการ นำมาประกอบกันเขียนเป็นภาพต้นไม้จริยธรรม (ดูภาพ 1) ลักษณะพื้นฐาน 3 ประการเป็นรากแก้วของต้นไม้ คือ (1) สติปัญญา ความเฉลียวฉลาด (2) สุขภาพจิต และ (3) ประสพการณ์ทางสังคม ส่วนจิตลักษณะอีก 5 ประการเป็นลำต้นของต้นไม้ ประกอบด้วย (1) ความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม (2) ลักษณะมุ่งอนาคต และควบคุมตน (3) บุคลิกภาพ ความเชื่ออำนาจในตน (4) คุณธรรม ค่านิยมและทัศนคติ และ (5) แรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ จิตลักษณะทั้ง 8 ประการที่เป็นลำต้น และรากแก้วของต้นไม้ ทำให้เกิดดอก และผลของต้นไม้ นั้น ซึ่งหมายถึง พฤติกรรมการเป็นคนดี และเป็นคนเก่ง

การกำหนดลักษณะทางบุคลิกภาพและจริยธรรม ด้วยการวิจัยพฤติกรรมกว่า 10 ชนิด ของเยาวชนและประชาชนไทยจำนวนรวมหลายพันคน ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ที่เข้ามาตรฐานวิชาการ ทำให้กรอบความคิดนี้ น่าเชื่อถือกว่าข้อเสนออื่นๆ ที่ไม่ได้มาจากผลการวิจัย ส่วนความหมายของจิตลักษณะแต่ละชนิด ควรอ่านจากเอกสารที่กล่าวถึงข้างบนนี้

ขอบเขตของจิตลักษณะที่สำคัญของเยาวชนไทยนี้ จะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ ตามข้อความจริงที่จะต้องแสวงหาด้วยการทำวิจัยต่อไป ไม่มีวันสิ้นสุด สำหรับเยาวชนไทยรุ่นใหม่ๆ ที่จะเกิดตามมา

สรุปได้ว่า จิตลักษณะทั้ง 8 ประการนี้เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมมาก และมีผลการวิจัยที่แสดงว่า จิตลักษณะเหล่านี้เป็นสาเหตุของพฤติกรรม ฉะนั้นถ้าเราต้องการให้เกิดพฤติกรรมใดก็ควรปลูกฝังจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องนี้ ควบคู่ไปกับการพัฒนาพฤติกรรมนั้นๆ โดยตรงด้วย ก็จะประกันความสำเร็จได้มากยิ่งขึ้น คำถามต่อไปที่จะตอบเกี่ยวกับประเด็นต่อไปนี้เป็นคือ

2. สภาพและปัญหาทางจริยธรรมของนิสิตนักศึกษา ผู้ใหญ่ในสังคมไทยมักจะกล่าวว่า “เด็กสมัยนี้ดีสู้เด็กสมัยก่อนไม่ได้” หรือมีผู้หวังดีต่อสังคมไทยกล่าวว่า “การศึกษาของชาติในระยะที่ผ่านมาได้ให้ความสำคัญแก่การพัฒนาจิตใจและพฤติกรรมของเยาวชนไทยน้อยมาก



ภาพ 1 ต้นไม้จริยธรรม แสดงลักษณะพื้นฐานและองค์ประกอบทางจิตใจที่จะนำไปสู่พฤติกรรมทางจริยธรรม

จนนำวิตกว่า "ในอนาคตจะมีแต่คนเก่ง ความรู้สูง แต่หาคนดีได้น้อย" ข้อสรุปเหล่านี้มาจากข้อสังเกตของบุคคลบางคน หรือบางกลุ่ม ถ้ามีผลการวิจัยสนับสนุนด้วยก็จะทำให้คำกล่าวนั้นน่าเชื่อถือได้มากขึ้น

แต่จากการพิจารณาจากผลการวิจัยแล้วจะได้ข้อสรุปที่ตรงกันข้ามอยู่บ้างดังต่อไปนี้ การวิจัยจริยธรรมของเยาวชนไทย โดยผู้บรรยายกับคณะ (ดวงเดือน พันธมนาวิน และคณะ 2520) ได้พบว่า เด็กรุ่นใหม่ (ประถม 5 และ ม. 2) มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่าเด็กรุ่นเก่า (นักเรียนมัธยม 5 และนิสิตปริญญาตรีปีที่ 2) เมื่อศึกษาในปีเดียวกันคือ พ.ศ. 2518 ต่อมาได้พบในอีกการวิจัยหนึ่งของผู้บรรยายและคณะ (ดวงเดือน พันธมนาวิน และคณะ 2524) ว่านักเรียนมัธยมปีที่ 1 และ 2 นั้นใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับที่สูงกว่า ที่ได้กรายงานว่าพ่อแม่ใช้กับตน จำนวนเด็กที่รายงานเช่นนี้มีถึง 65% ของนักเรียนที่ถูกศึกษาทั้งหมด 600 กว่าคน ส่วนเมื่อไม่นานมานี้ผลการวิจัยจิตลักษณะของข้าราชการไทย ปรากฏว่า ข้าราชการเข้าใหม่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าข้าราชการเก่า (จินตนา บิลมาศ 2529) ผลการวิจัยทั้งสามเรื่องนี้แสดงอย่างชัดเจนว่า คนรุ่นใหม่มีจิตลักษณะที่สำคัญหลายด้านสูงกว่าคนรุ่นเก่า และอาจเข้าใจได้ว่าคนรุ่นใหม่มีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่า ได้รับการศึกษาอย่างเหมาะสมทั้งทางด้านกว้างและลึกมากกว่า และที่สำคัญคือมีสื่อมวลชนที่ใกล้ชิดที่มีประสิทธิภาพและสามารถเปิดรับรายการที่มีคุณค่า (ดวงเดือน พันธมนาวิน และคณะ 2529) มากกว่าคนรุ่นเก่าได้รับ

ที่กล่าวมานี้มิได้หมายความว่า นิสิตนักศึกษาในปัจจุบันปลอดจากปัญหาทางบุคลิกภาพและจริยธรรม แท้จริงแล้วเราไม่ได้พัฒนาคนเพราะเรามีปัญหาเท่านั้น นิสิตนักศึกษากำลังอยู่ในกระบวนการที่ถูกพัฒนาโดยสภาพทางสังคมอุดมศึกษา การพัฒนาในช่วงอายุผู้ใหญ่ตอนต้นนี้เป็นการพัฒนาทั้งที่เป็นประเภทแก้ไขและป้องกันไปพร้อมกัน

การแก้ไข นั้นจำเป็นต้องกระทำในนิสิตบางคนที่พัฒนาการทางจิตใจและพฤติกรรม แต่เดิมนั้น *บกพร่องหรือล่าช้า* ซึ่งอาจเนื่องจากสภาพทางครอบครัวในวัยเด็ก และสภาพของโรงเรียน และสังคมใหญ่ในวัยรุ่น มาถึงวัยอุดมศึกษาจึงอาจจะต้องหาวิธีแก้ไขนิสิตนักศึกษาเหล่านี้ ควรมีการวิจัยนิสิตนักศึกษาเพื่อตอบคำถามว่า นิสิตประเภทใด วิชาเอกอะไร เพศไหน - พันธุ์อย่างไร ที่มีปัญหาประเภทใดบ้าง เรายังขาดข้อมูลทางด้านนี้อยู่มาก ถ้ายึดจิตลักษณะจากต้นไม้จริยธรรม

เป็นกรอบทางความคิด อาจพบว่านิสิตบางคนขาดประสบการณ์ทางสังคม บางคนยังเห็นความสำคัญของพรรคพวกเพื่อนฝูงมากกว่าสังคมส่วนรวมและมนุษยชาติ บางคนยังมุ่งปัจจุบันมากกว่ามุ่งอนาคต และควบคุมตนเองได้น้อย ดูได้จากพฤติกรรมที่ปรากฏในระหว่างสอบเป็นต้น บางคนเชื่ออำนาจนอกตนมากกว่าจะเชื่ออำนาจในตน บางคนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ เป็นต้น จากผลการวิจัยในต่างประเทศ พบว่า สาขาวิชาเรียนที่ต่างกันนี้ดึงดูดนิสิตที่มีบุคลิกภาพที่แตกต่างกันให้เข้ามาศึกษา (Adams, & Fitch, 1983)

ในการวิจัยนิสิตในมหาวิทยาลัยในรัฐยูทาห์ ได้จำแนกภาควิชาเรียน 8 สาขาวิชาใน 2 มิติ คือมิติแรกสาขานั้น ๆ เน้นวิชาการและความรู้มากน้อยเพียงใด และอีกมิติหนึ่งคือ เน้นการสร้าง ความตระหนักทางสังคม และการแก้ปัญหาสังคมมากน้อยเพียงใด วิชาที่เน้นต่างกัน จะมีผู้มาเรียน ที่บุคลิกภาพบางประการต่างกันด้วย

สาขาที่เน้นวิชาการมาก และประยุกต์ความรู้ไปแก้ปัญหาชุมชนน้อย จะดึงดูดนิสิตที่มี สถานภาพของเอกลักษณ์สูง ซึ่งหมายถึงการมีความเชื่อถือในสิ่งที่ตนศึกษาไตร่ตรองมาดีแล้ว ส่วน สาขาที่เน้นการแก้ปัญหาชุมชนและสังคม ดึงดูดนิสิตที่มีพัฒนาการของอีโก้สูง ซึ่งหมายถึงมีความ เป็นตัวของตัวเอง มีการวิเคราะห์วิจารณ์ตนเองมาก

ส่วนการบ่งชี้ปัญหานั้น สถาบันอุดมศึกษาอาจมีอิทธิพลมากต่อพัฒนาการของนิสิตซึ่ง เป็นผู้ใหญ่ตอนต้นคืออายุ 18 ถึง 24 ปี ประสบการณ์ในระดับอุดมศึกษาอาจมีลักษณะเป็นตาบ สองคม คือถ้าดำเนินการเหมาะสมก็จะสามารถเสริมสร้างลักษณะที่ติงามในผู้เรียนได้มากแต่ถ้าจัด การไม่ดีก็จะทำให้ผู้เรียนมีจิตใจที่ถดถอยลง หรือเกิดปัญหาที่แก้ยากติดตามมาในอนาคต หน้าที่ของ การอุดมศึกษาคือ การทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมอดีตกับอนาคตที่ติงามของผู้เรียน จากการใช้ ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการทางจิตใจด้านต่างๆ ของมนุษย์ (ดูตาราง 1) เป็นพื้นฐาน สามารถจะกำหนด หน้าที่รับผิดชอบของสถาบันอุดมศึกษา 4 ประการดังต่อไปนี้

(1) เสริมสร้างความเป็นสมาชิกที่ดีในสังคม และของศาสนา ให้นิสิตโดยสร้างเสริม ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ให้เห็นความสำคัญและยอมรับกฎหมายศาสนาและระเบียบปฏิบัติเพื่อ ความสงบเรียบร้อยของส่วนรวม ทำงานเพื่อผลของงานมากกว่าต้องการลาภยศสรรเสริญ

ตาราง 1 พัฒนาการจากอดีต ถึงปัจจุบัน และอนาคตของคุณลักษณะของนิสิตนักศึกษาในระดับปริญญาตรี อายุ 18-24 ปี ตามทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพและจริยธรรมในจิตวิทยา

| บุคลิกภาพ และจริยธรรมด้าน | อดีต (วัยรุ่น) | ปัจจุบัน (ผู้ใหญ่ตอนต้น) | อนาคต (ผู้ใหญ่ตอนกลาง) |
|---|---|--|---|
| เหตุผลเชิงจริยธรรม. (Kohlberg, 1969) | - ทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ | - เคารพกฎหมาย เลื่อมใสศาสนา - ทำตามหน้าที่ในแต่ละบทบาทของตน | เป็นตัวของตัวเอง เพื่อส่วนรวม มีอุดมคติสูง ทำงานเพื่อผลงานที่ดี |
| จิตลักษณะเชิงจริยธรรม (Hogan, 1973) | - การเรียนรู้กฎเกณฑ์ ของสังคมและยอมรับเป็นลักษณะของตน - รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา | - รับผิดชอบต่อสังคม - มีมโนธรรมหรือการควบคุมตนเอง | ความเป็นตัวของตัวเอง เพื่อส่วนรวม |
| จิตสังคมและบุคลิกภาพ (Erikson, 1960) | - ขยันขันแข็งในการทำงาน | บรรลุเอกลักษณ์แห่งตน | ความรักครอบครัว การอุทิศตนแก่งาน เพื่อส่วนรวม |
| ค่านิยม (Kay, 1970) | ควบคุมโดยสังคม | ควบคุมโดยค่านิยมของตนเอง | ควบคุมโดยตนเองพิจารณาอย่างมีเหตุผลรอบคอบ |

(2) สร้างความเป็นตัวของตัวเอง พิจารณาไตร่ตรองรอบด้านก่อนตัดสินใจกระทำ เน้นความสำคัญของส่วนรวมและมนุษยชาติมากกว่าความสำคัญของตัวเองและพวกพ้อง

(3) ฝึกฝนการรับรู้ การรู้ การคิดในเชิงนามธรรม และมีระบบในด้านต่าง ๆ นอกเหนือจากทางวิชาการของตน เช่น ในเชิงหลักทางศาสนา และในการตัดสินใจปฏิบัติเกี่ยวกับสังคม การเมือง และครอบครัวด้วย

(4) เตรียมตนเพื่อเป็นผู้นำของครอบครัวและหน่วยงาน ให้รู้จักวิธีการร่วมมือ มีการให้มากกว่ารับ รู้จักการให้คุณให้โทษแก่ผู้อื่นอย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ รู้จักธรรมชาติของมนุษย์ และความรับผิดชอบต่อผู้อื่น ต่องาน และต่อส่วนรวม

จากผลการวิจัยนิสิตเกือบ 300 คน ในรัฐยูทาห์ (Adams & Fitch, 1983) พบว่า ในสาขาวิชาที่นิสิตได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากอาจารย์และจากเพื่อนด้วยตนเอง ให้มีความตระหนักต่อสังคมสูงจะช่วยพัฒนาผู้เรียนในช่วงอายุนี้ให้เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพเหมาะสม มีการปรับตัวได้ดี ยอมรับบทบาททางบวกในสังคม และเป็นผู้ที่จะทำประโยชน์มากให้แก่สังคมได้ต่อไป

ส่วนในสาขาวิชาที่ไม่เห็นความตระหนักต่อสังคมนั้น จะทำให้เกิดบุคลิกภาพถดถอยไป อยู่ในสภาพที่ปรับตัวได้น้อยลงในนิสิตนักศึกษาเมื่ออยู่ปีสุดท้ายของการเรียน

สาขาวิชาที่ส่งเสริมความตระหนักเชิงสังคม คือวิชาที่ ขยายการรับรู้ของผู้เรียนให้ออกนอกตนเองโดยในสาขาวิชานั้น ๆ จะต้องมียุทธศาสตร์ดังนี้ มีโอกาสให้ผู้เรียนได้รับรู้ รับทราบ และพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่นที่แตกต่างจากตน สามารถพิจารณาและเข้าใจความรู้สึก ความอยาก ความจำเป็น และความต้องการของผู้อื่น มีการสังเกต และได้ประสบการณ์ทางด้านการขัดแย้งของประโยชน์หลายฝ่าย และการแก้ปัญหาเหล่านี้ เข้าร่วมในการอภิปรายและการตัดสินใจ เกี่ยวกับประเด็นทางจริยธรรมและศีลธรรมต่าง ๆ จะช่วยพัฒนาบุคลิกภาพและจริยธรรมของผู้เรียนได้มาก นอกจากนั้นอาจยึดหลักว่าในช่วงเด็กเล็กและเด็กโตนั้นควรพัฒนาพฤติกรรมต่าง ๆ ของเด็กเพื่อให้เกิดผลต่อจิตใจ กลายเป็นลักษณะนิสัยที่ฝังามของเด็กเมื่อโตขึ้น ส่วนในวัยรุ่นและผู้ใหญ่นั้น ควรพัฒนาจิตใจโดยตรง คือพัฒนาการรู้ การคิด อารมณ์ ทักษะคิด และบุคลิกภาพต่าง ๆ เพื่อให้เกิดผลต่อพฤติกรรม มากกว่าจะไปพัฒนาพฤติกรรมของบุคคลเหล่านั้นโดยตรง จะทำให้เขาสามารถนึกคิด ตรិตรง พิจารณาและรับรู้สถานการณ์และผลดีผลเสียที่เกี่ยวข้องได้อย่างรอบคอบก่อน



ตัดสินใจกระทำในกาลเทศะต่างๆ การเสริมสร้างให้นิสิตนักศึกษาสามารถคิดพิจารณา และตัดสินใจ
กระทำสิ่งต่าง ๆ อย่างถูกต้องเหมาะสมโดยตนเองนั้น จำเป็นกว่าการออกกฎเกณฑ์พร้าเพรีอ หรือ
ใช้อำนาจบังคับให้เชื่อฟัง เพราะนิสิตศึกษานั้นกำลังพัฒนาจากชั้นการเชื่อฟังที่เกิดจากการถูก
บังคับไปสู่ขั้นความเป็นตัวของตัวเพื่อส่วนรวม ฉะนั้นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยจึงควรตระหนัก
ถึงความสำคัญของกระแสการพัฒนาทางจิตใจในจุดนี้ของศิษย์ของตน จึงจะสามารถทำตัวให้อือ
อำนวยต่อการพัฒนาศิษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง และควรระวังการปฏิบัติที่จะทำให้อิทธิ
ที่หยุดชะงักไม่พัฒนาต่อ หรือมีจิตใจที่ถดถอยกลับไปสู่ขั้นต่ำ ๆ อีก จะทำให้เกิดผลเสียหายแก่ศิษย์
แก่ตัวอาจารย์เอง และแก่สังคมได้มาก

3. แนวทางการพัฒนาจริยธรรมและบุคลิกภาพของนิสิตนักศึกษา ได้กล่าวไป
แล้วว่าต้องมีหลักฐานทางการวิจัยในต่างประเทศว่า สถาบันอุดมศึกษาสามารถที่จะเสริมสร้าง เน้นย้ำ
หรือกระตุ้นพัฒนาการทางจิตใจของผู้เรียนได้มาก สภาพการณ์ที่จะสามารถพัฒนาบุคลิกภาพและ
จริยธรรมของผู้เรียนนั้น ในระดับประถมและมัธยมศึกษา ผู้บรรยายก็ได้เขียนไว้แล้ว (ดวงเดือน
พันธุ์นาวัน 2526) ส่วนทางด้านอุดมศึกษานั้น จะเสริมสร้างจิตใจของนิสิตนักศึกษาได้อย่าง
สมวัย ด้วยกลวิธี 4. ประการต่อไปนี้

(1) ให้เรียนวิชาทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งเกี่ยวกับบุคคลและสังคม
โดยตรง จะช่วยให้เกิดการพัฒนาจิตใจในนิสิต ทั้งทางตรงและทางอ้อม ในปัจจุบันได้มีการเพิ่ม
วิชาที่เกี่ยวกับจริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพต่าง ๆ เข้าไปในหลักสูตร เช่น หลักสูตรการ
บริหารการศึกษา หลักสูตรการอุดมศึกษา และหลักสูตรบริหารธุรกิจ ซึ่งเป็นสิ่งที่ควรกระทำเป็น
อย่างยิ่ง และควรจัดให้มีในหลักสูตรอื่น ๆ เพิ่มอีกด้วย

(2) การเน้นย้ำให้อาจารย์ และเพื่อนนิสิตได้ช่วยกระตุ้นความตระหนักต่อสังคมทั้งใน
และนอกวิชาเรียน และส่งเสริมการกระทำร่วมกันทางด้านนี้

(3) การจัดโครงการหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อพัฒนาจิตใจโดยตรง เช่น กีฬา
และกิจกรรมทางศาสนา การสังคมสงเคราะห์ ชุมชนสงเคราะห์ หรือมีโครงการพัฒนาจิตใจ
และพัฒนาพฤติกรรมโดยตรง

(4) การสอดแทรกการพัฒนาบุคลิกภาพและจริยธรรมเข้าไปในเนื้อหาวิชาทุกวิชา เช่น ในเนื้อหาเกี่ยวกับชีวประวัติของนักวิชาการชื่อดัง ประวัติเชิงสังคมของวิชานั้น ๆ และในตัวเนื้อหาวิชา เช่น ในวิชาแพศศาสตร์ (Jodin & Samson, 1982) บริหารธุรกิจ และวิชาในระดับอุดมศึกษาอื่น ๆ (Faust, & Feingold, 1969) ก็ได้มีผู้แนะนำไว้ และดำเนินการได้ผลดีมาแล้ว และที่สำคัญอย่างยิ่งคือ อยู่ในจรรยาบรรณของทุกวงการ ทุกอาชีพ เช่น แพทย์ ทหาร ตำรวจ นักวิจัย ครู อาจารย์ วิศวกร สถาปนิก ฯลฯ

ฉะนั้นกิจกรรมในมหาวิทยาลัยที่ส่งเสริมบุคลิกภาพและจริยธรรมของนิสิตนักศึกษาคือ วิชาทางสังคมศาสตร์ โดยเฉพาะวิชาจิตวิทยา และวิชาพฤติกรรมศาสตร์จะตรงที่สุด นอกจากนี้ยังควรมีกิจกรรมกลุ่ม และกิจกรรมทางศาสนา รวมเป็นกิจกรรม 3 ฝ่าย ซึ่งควรมุ่งเน้นที่จะพัฒนานิสิตนักศึกษาใน 3 ด้านคือ ทางด้านจิตใจ รวมทั้งความตระหนัก หรือการรับรู้ ทางด้านพฤติกรรม และทางด้านสภาพแวดล้อม หรือสถานการณ์ จึงอาจมีกิจกรรมที่กำหนดเฉพาะการพัฒนาหนักไปทางด้านใดด้านหนึ่ง เป็นกิจกรรมย่อย 9 ประเภทที่จะครอบคลุมการพัฒนาได้ครบทุกด้าน (ดูตาราง 2)

กิจกรรม 9 ประเภทที่เสนอแนะนี้ มิใช่เป็นของใหม่ เคยมีมาก่อน และบางกิจกรรมก็มีจัดอยู่เป็นประจำ แต่มีข้อสังเกตคือ

(1) กิจกรรมที่จัดนั้นควรมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน และเอื้อต่อการประเมินผลในภายหลังด้วย อย่าตั้งจุดมุ่งหมายที่สูงเกินเอื้อมหรือมากเกินไป

(2) ควรมีขั้นตอนการปฏิบัติเพื่อให้รับกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดนี้อย่างชัดเจน และก่อให้เกิดผลที่สะสมเป็นลำดับขั้น หรือปริมาณเพิ่มขึ้น หรือแสดงให้เห็นว่าจะได้รับผลส่วนย่อย ที่จะรวมเข้าเป็นผลรวมอย่างไร

(3) ควรพิจารณาว่ามีข้อจำกัดอะไรบ้างที่จะขัดขวางการบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ และหาทางขจัดปัญหาหรือข้อจำกัดเหล่านั้นเสียก่อน

(4) ควรปรึกษาหาแนวทางวิธีดำเนินการและวิธีปฏิบัติจากผู้รู้ทางฝ่ายพฤติกรรมศาสตร์ ก่อนจัดกิจกรรม

ตาราง 2 แสดงกิจกรรมในสถาบันอุดมศึกษา 3 ประเภท โดยมุ่งเน้นที่จะพัฒนา 3 ด้านรวมเป็น 9 ชนิด

| มุ่งเน้นการพัฒนาที่ | กิจกรรมในสถาบันอุดมศึกษา | | |
|-----------------------------|---|--|--|
| | วิชาพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ | กิจกรรมกลุ่ม | กิจกรรมทางศาสนา |
| จิตใจ เช่น ความตระหนัก | เรียนวิชาจิตวิทยาและอื่น ๆ โดยเน้น การพัฒนาบุคลิกภาพและจริยธรรม ของผู้เรียน | เล่นกีฬา นันทนาการ การ อภิปรายปัญหาสังคม เช่น เกมต่างๆ ที่มีคุณค่า | ฟังเทศน์ อ่านหนังสือธรรมะ ฟังการอภิปรายธรรมะ ใน ระหว่างเพื่อน หรือร่วมกับ อาจารย์ |
| พฤติกรรม | ฝึกพฤติกรรมการวางแผนการพัฒนา บุคคล ตนเอง และสังคม และมีภาค ปฏิบัติ | ฝึกพฤติกรรมที่ต้องการส่งเสริม เช่น พฤติกรรมร่วมมือ พฤติกรรมรับผิดชอบ อาสาพัฒนาชุมชน | ฝึกการควบคุมตนเอง รักษา ศีล 5 หรือบางครั้งศีล 8 ฝึก สมาธิ สันทนาธรรม ฝึก ธรรมทูต |
| จิตสภาพแวดล้อม ให้เกิดผล | ฝึกปรับสภาพแวดล้อมเพื่อพัฒนาจิตใจ หรือเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองหรือ ผู้อื่น | จัดโครงการเฉพาะเพื่อกระตุ้นการพัฒนาจิตใจหรือพฤติกรรมบางประการของนิสิต สร้างสภาพประชาธิปไตยใน มหาวิทยาลัยและในสังคม | พัฒนาจิตสร้างสภาพสงบสงัด ในที่ต่างๆ ช่วยทางด้าน เอกสารเกี่ยวกับศาสนา |

(5) ควรมีการอบรมบุคลากรผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้รู้บทบาทหน้าที่ ข้อควรทำ และข้อควรหลีกเลี่ยง แม้ในกิจกรรมที่ทำเป็นประจำก็มีข้อบกพร่อง และก่อให้เกิดผลเสียได้มากอยู่เสมอ ควรปรับปรุงด้วย

(6) ปัญหาของกิจกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษาทางด้านบุคลิกภาพและจริยธรรมนั้น ขณะนี้มีได้อยู่ที่ว่าจะจัดอะไร แต่อยู่ที่ว่าจะจัดอย่างไรจึงจะได้ผลตามต้องการและไม่เกิดผลทางลบมาแทนที่

การกำหนดวิธีดำเนินการในกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ได้ผลดีจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) ธรรมชาติของผู้เรียนว่ามีพัฒนาการอยู่ในขั้นใด มีปัญหาที่จะต้องแก้ไขทางใดบ้าง ผู้เรียนอยู่ที่จุดใดในเส้นทางพัฒนาการทางจิตใจจะให้ดีไม่ควรเดา หรือกำหนดตามมาตรฐานวิชาการทันที แต่ควรทำการวิจัยเพื่อตอบคำถามนี้ก่อนในนิสิตกลุ่มต่างๆ

(2) รู้ทิศทางของการพัฒนาในขั้นต่อไปในแต่ละด้าน ว่าผู้เรียนปัจจุบันอยู่ขั้นใด และกำลังจะต้องพัฒนาไปตามธรรมชาติไปสู่ขั้นใดหรือทิศทางใด จะฝึกธรรมชาติมิได้ (ดูตาราง 1) จะต้องช่วยเสริมธรรมชาติทางด้านที่ดิ่งงาม และป้องกันการล้าหลัง หรือเดินผิดทาง จะต้องกำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ไม่ฝืนธรรมชาติ และไม่ข้ามขั้น

(3) รู้วิธีดำเนินการพัฒนาจิตใจ และพฤติกรรมทางด้านนั้นของคนประเภทนี้ ในสถานการณ์ 3 ประเภทที่กล่าวคือ - ในการเรียนการสอน ในกิจกรรมกลุ่ม และในกิจกรรมทางศาสนา ต้องมีผู้รู้มาช่วยแนะนำ ฝึกฝนผู้ควบคุม ซึ่งอาจจะเป็นเพื่อนด้วยกัน รุ่นพี่ อาจารย์หรือผู้อื่นก็ได้ แล้วแต่กรณี ไม่ควรทำไปตามมีตามเกิด อาจเกิดผลเสียมากกว่าผลดี และเป็นการสูญเปล่า และอาจถึงกับติดลบในผลที่ได้รับได้มาก

(4) ควรมีการวิจัยประเมินผลโครงการพัฒนาใหญ่ๆ ที่ทำเป็นประจำ เพื่อหาแนวทางการปรับปรุง เพื่อประหยัดเงิน หรือเวลาด้วย

(5) ควรนำผลการวิจัย ข้อคิดเห็น และข้อสังเกตมาใช้ในการพิจารณาปรับปรุงกิจกรรมเหล่านั้นเป็นระยะๆ ไปอย่างจริงจัง

สรุป แผนปฏิบัติที่ควรเสนอแนะทบทวนฯ ในขณะนี้คือ

1. ควรมีการวิจัยนิสิตนักศึกษา ทั้งทางด้านการตรวจวัดพัฒนาการ วิจัยเกี่ยวกับการประดิษฐ์วิธีการและกิจกรรม ตลอดจนการวิจัยประเมินผลกิจกรรมที่กำลังจัดอยู่ เพื่อการพัฒนาต่อไป

2. ควรมีการฝึกอบรมผู้เกี่ยวข้อง ทางด้านธรรมชาติทางจิตใจของนิสิตนักศึกษา การกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการปฏิบัติ และขั้นตอนการดำเนินการเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพและจริยธรรม ในนิสิตนักศึกษาในกิจกรรมต่างๆ โดยขอความร่วมมือจากวิทยากรหลายฝ่ายโดยเฉพาะทางจิตวิทยาทางพฤติกรรมศาสตร์ และทางพัฒนศึกษาศาสตร์

บรรณานุกรม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2523) การวิจัยเกี่ยวกับค่านิยมที่ควรส่งเสริมในเยาวชนและประชาชนไทย วารสารการวิจัยทางการศึกษา 10 (2), 29-47.

_____ (2526) ครูกับการปลูกฝังจริยธรรมแก่นักเรียน จุลสารฉบับที่ 4 ของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

_____ (2528) การพัฒนาจิตใจของข้าราชการ : หลักและแนวปฏิบัติทางวิชาการ วารสารข้าราชการ กุมภาพันธ์ 30 (2), 21-32.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบจันทน์ (2520) จริยธรรมของเยาวชนไทย รายงานการวิจัย ฉบับที่ 21 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบจันทน์ (2524) ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับสุขภาพจิตและจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น รายงานการวิจัยฉบับที่ 26 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

- ดวงเดือน พันธมนาวิน อรพินทร์ ชูชม และสุภาพร ลอยด์ (2529) การควบคุมอิทธิพลสื่อ-
มวลชนของครอบครัวกับจิตลักษณะที่สำคัญของวัยรุ่นไทย รายงานการวิจัยสถาบันวิจัย
พฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- จินตนา บิลมาศ (2529) คุณลักษณะของข้าราชการพลเรือน รายงานการวิจัยของสถาบันพัฒนา
ข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. สำนักนายกรัฐมนตรี
- Adams, G.R., & Fitch, S.A. (1983) Psychological environments of university departments
: Effects on college students' identity status and ego stage development. *Journal
of Personality and Social Psychology*, 44 (6), 1266-1275.
- Erikson, E. (1950) *Childhood and Society*. New York : Norton.
- Faust, C.H., & Feingold, J. (eds.) (1969) *Approaches to education for character :
strategies for change in Higher Education*. New York : Columbia University
Press.
- Hogan, R. (1963) Moral conduct and moral character : A psychological perspective.
Psychological Bulletin, 79 (April), 217-232.
- Jodoin, L.M., & Samson, J.M. (1982) Kohlberg's theory applied to the moral and sexual
development of adults. *Journal of Moral Education*, 11 (4), 247-258.
- Kay, W. (1970) *Moral Development*. London : George Allen and Unwin Ltd.
- Kohlberg, L. (1969) Stage and sequence : the cognitive - developmental approach to
socialization. in Goslin, D.H. (ed.) *Handbook of Socialization theory and
Research*. Chicago : Ran McNally pp. 347-480.

...ถ้าเมตตาแล้วปราศจากวินัย เกิดความยุ่งเหยิง น้อยเนื้อต่ำใจ ความเป็นระเบียบเรียบร้อย
สิ่งนั้นไม่ใช่ความเมตตา แต่เป็นความเห็นแก่ตัว... (อมรา มลิลิต)

แหวะ

ทวิ ถาวร

คำ “แหวะ” ที่ผมใช้เป็นชื่อเรื่องนี้ อ่านออกเสียงพยางค์เดียวนะครับ คือต้องอ่าน ข. ควบ ว. ประสมสระแ-ะ จึงจะตรงกับที่ผมต้องการ ไม่ใช่ออกเสียงสองพยางค์เป็นแห-วะ หรือ ขะ-วะ หรือ ขะ-แหวะ เพราะถ้าออกเสียงสองพยางค์แล้วจะไม่มี ความหมาย หรือถ้าจะมีความหมายก็คงไม่ตรงกับที่ผมจะเขียน จึงต้องเรียนให้ทราบไว้ก่อน เพื่อมิให้ถูกกล่าวหาว่าเขียนไม่ตรง จุดหรือเขียนไม่เข้าเรื่อง

“แหวะ” เป็นคำกริยา หมายถึง เจาะ ทะลวง คว้าน พุดชวนวิวาท แต่อย่าตกอกตกใจ หรือหวาดเสียวใดๆ ไปเลย เพราะเป้าหมายในการแหวะของผมมิได้อยู่ที่ทานผู้อ่านเดิมที่ผมตั้งใจจะ หยิบยกเรื่องราวที่ใครต่อใครเขาแหวะกันและปรากฏตามสื่อมวลชนประเภทต่างๆ มาวิพากษ์วิจารณ์ ให้มันบานออกไปอีก ทำนองคนอยู่ไม่สุขอย่างนั้นแหละ แต่เมื่อดูเนื้อหาของ การแหวะและสังคมนักแหวะตามที่ผมมีข้อมูลอยู่ พบว่าเป็นเรื่องการเมืองการปกครองและเรื่องในแวดวงราชการเสียมาก ถ้าผมนำมาวิพากษ์วิจารณ์ต่อโดยใช้ข้อมูลประกอบอย่างเหมาะสม มีหลักวิชาและสมอารมณ์ ชาวบ้านชาวเมือง มันอาจส่งผลให้ผมโด่งดังขึ้นมาโดยพลันก็ได้ แต่ผมเป็นโรคกลัวความดัง เพราะความดังเป็นสิ่งที่คู่กับความดับและความดับนั้นไม่เป็นที่พิสมัยของใครเลย จึงหันมาแหวะเรื่องพันๆ ธรรมดๆ ที่ใครๆ ก็สัมผัสได้ดีกว่า โดยจะแหวะในความหมายแรกคือ “เจาะ” เท่านั้น ไม่ประสงค์จะทะลวงคว้านหรือชวนวิวาทกับใครทั้งสิ้น และมีใช้จะเจาะให้ลึกถ้าหรือลึกซึ่งอะไรนั้นก้นหา แค้จิ้มๆ ถากๆ ถูๆ ก็พอ จึงไม่ประกันว่าจะเป็นการเจาะที่มีคุณภาพ อาจเป็นการเจาะแบบชুষๆ แบบเอาข้างเข้าถู่ก็ได้เพราะผมไม่ได้หวังผลอะไรมากมาย เพียงแต่จะแห่ให้ลองคิดกันเล่นๆ เท่านั้น ถ้าใครซึ่กียจคิด ก็ไม่เป็นไร ไม่ต้องคิดให้รกสมอง ตามสบายครับ คนไทยเราเป็นโรคประสาท โรคจิต และโรคหัวใจเพิ่มขึ้นทุกวัน จะมาคาดคั้นกะเกณฑ์ให้หลุดหนีจิตอารมณ์เพิ่มความเครียดกันทำไม ปล่อยตัว ปล่อยใจ กันตามสบายเถอะครับ จะได้มีอารมณ์ผ่องใส จิตใจชื่นบาน มีชีวิตยืนนาน อยู่ดูความเป็นนิคส์ของไทยต่อไป

ในเดือนแรกที่รัฐบาลชาติชายเข้าบริหารประเทศมีเรื่องฮือฮากันอยู่พักหนึ่งเกี่ยวกับนโยบายของกระทรวงมหาดไทยว่าจะอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้เปิดบ่อนคาสิโนที่เกาะล้าน แล้วก็เงียบหายไป ซึ่งก็เท่ากับไม่อนุญาต เพราะมีฝ่ายไม่เห็นด้วยหลายฝ่าย ผมไม่มีความเห็นอะไร แต่คิดอยู่ลึก ๆ ว่าทำไมประเทศมอริออคโคสามารถเลี้ยงประเทศอยู่ได้ด้วยบ่อนคาสิโน เป็นเรื่องที่น่าศึกษาไม่น้อย เมืองไทยปราศจากอบายมุขหรือไม่มีกการพนันหรือ คำตอบก็คือ การพนันมีอยู่ทั่วเมืองไทย คนไทยเล่นการพนันเป็นเกือบทุกคน ไม่ทราบว่ามีผลงานวิจัยของใครให้ความกระจ่างในแง่มุมต่าง ๆ เกี่ยวกับการพนันในเมืองไทยไว้บ้าง ผมอยากทราบว่า คนไทยเริ่มเล่นการพนันเป็นตั้งแต่อายุเท่าไร ค่านิยมทางการพนันเป็นอย่างไร สถิติความร่ำรวยและความฉิบหายอันเนื่องมาจากการพนันเป็นอย่างไร คนไทยที่เล่นการพนันไม่เป็นมีกี่เปอร์เซ็นต์ ประเภทของการพนันจำแนกได้อย่างไรบ้าง สถิติผู้ถูกจับกุมและผู้ไม่ถูกจับกุมแตกต่างกันมากไหม เล่นอย่างไรจึงถูกจับ เล่นอย่างไรไม่ถูกจับ มีตำรวจรับทรัพย์จากวงการพนันบ้างไหม และอีกหลาย ๆ ประเด็น เรามีกฎหมายห้ามเล่นการพนันมีบทกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืน ศาสนา พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูบาอาจารย์ต่างก็ร่ำสอนว่าการพนันเป็นสิ่งไม่ดี ไม่ควรเล่น ห้ามเล่น อย่าเล่น เพราะเป็นเหตุให้เสียทรัพย์ เสียเวลา เสียสุขภาพ ผิดกฎหมาย ผิดศีลธรรม เป็นอบายมุข แต่มีผู้ที่เห็นว่าดีอยู่บ้างเหมือนกัน ได้แก่ นักพนัน ผู้ผลิตและผู้จำหน่ายอุปกรณ์การพนัน ผู้จัดสถานที่เล่นพนัน และเจ้าหน้าที่ที่รับทรัพย์จากวงการพนัน เป็นต้น

คนไทยเรามีวิธีเล่นการพนันสารพัดรูปแบบ ชนิดมือเปล่าก็มี และที่ต้องใช้เครื่องมือ เครื่องมือเครื่องยนต์กลไกและเทคโนโลยีก็มี ผู้จัดมีทั้งรัฐบาล เอกชนและมหาชน เล่นเป็นการปกปิดก็มี เปิดเผยก็มี ปิด ๆ เปิด ๆ ก็มี อุปกรณ์มีทั้งคน สัตว์และสิ่งของ สถานที่มีทั้งบนบก กลางน้ำ บนอากาศ อยู่กับที่ เคลื่อนที่ มีทั้งนั้นผู้เล่นมีทุกเพศทุกวัย ไม่ว่าจะเป็นเด็ก ผู้ใหญ่ ผู้หญิง ผู้ชาย กะเทยตลอดจนพระเถร เถร ชี มีหมด จะระโนไม่หวาดไม่ไหวหรือกรับ ในเมื่อการพนันเมืองไทยก้าวหน้าและมีแวดวงกว้างขวางถึงเพียงนี้นักพนันกลุ่มหนึ่งก็พากันนั่งเก้าอี้ มงาย ซื่อ บอ ลงไปถนัดใจ เป็นสัดส่วนตรงกับความก้าวหน้าของการพนัน คือนอกจากจะตกเป็นเหยื่อการพนันแล้วยังตกเป็นเหยื่อของมนุษย์เจ้าเล่ห์อีกพวกหนึ่งด้วย มนุษย์เจ้าเล่ห์ที่ว่านี้ธรรมชาติแล้วก็เป็นคนไม่ค่อยเอาไหน เป็นจำพวก ไอ. คิว. เตี้ย แต่ไอเดียสูง มองเห็นลู่ทางจะหากินกับพวก

ทิ้งมฉายการพนัน พวกกันตั้งตนเป็นผู้วิเศษทำทีเป็นว่ามีสัมผัสพิเศษหรือมีญาณวิเศษล่วงรู้ล่วงหน้า ความเป็นไปของการพนันบางประเภท เช่น ม้า มวย หวยหรือสลากเป็นต้น โดยเฉพาะหวยนั้น พวกเจ้าเล่ห์สนใจเป็นพิเศษ เพราะเล่นกันในวงกว้าง มีประชากรมาก สะดวกแก่การหลอกลวง ให้นำหน้ามาที่ได้รับการเสียมสอนไว้ดีแล้วออกประเมินค่าว่าตนรู้ว่าหวยจะออกอะไร เพราะตนเป็นผู้วิเศษ ล่วงรู้เห็นกันไปสิ้น บรรดาพวกผีพนันก็จะพากันแห่ไปหก นำข้าวของเงินทองไปประเคน เท่าไรไม่ว่า ขอเพียงให้ได้เลขหวยมาเล่น (ให้เสียเงินหนักเข้าไปอีก) เสียค่าหวยอย่างเดียว ไม่พอ ต้องเสียค่าเดินทาง ค่ายกครุ ค่าของกำนัล ด้วยจึงจะพอใจ แต่ไม่ค่อยมีใครเชื่อกันหรอก รู้ว่าเขาหลอกก็เต็มใจให้หลอก พวกที่ไปหาผู้วิเศษไม่ได้ก็ซื้อใบหวยชนิดของซึ่งมีวางขายกันเกร่อ เจ้าพ่อ เจ้าแม่ อะไรต่อมิอะไร มากมายกายกอง บางเจ้าขายแพงหลาย ๆ ร้อยก็ยังอุตสาห์มีคนซื้อ ลองคิดดูดี ๆ ซึ่ครับ ถ้าคนใบหวยรู้จริง ทำไมจะบอกกันตรง ๆ ไม่ได้ จะมามัวอ้อมค้อมอยู่ทำไม ทำเรื่องง่ายให้เป็นเรื่องยาก โดยใช้เหตุ เสียเวลาญาติโยมต้องขบคิดแก้ปริศนา ทรมานสัตว์เปล่าๆ บอกมาเลย ตรง ๆ ต้องการอะไรว่ามาญาติโยมจะได้นำไปถวายโดยรวดเร็ว (หลังจากรับรางวัลแล้ว) จะเอากุฎิ วิหาร ศาลา วิหุ โพรทศน์เครื่องปรับอากาศ คฤหาสน์ รถเก๋ง หรืออะไร ก็จะได้โดยด่วน ไม่ต้องรอบริจาคหรือแจกซองเรียไรเก็บเล็กผสมน้อยให้เสียเวลา ผมว่า ไม่น่าจริงหรอก ถ้ารู้จริง แน่จริง ไม่ต้องต่อแหลตอดเล็กตอดน้อยอยู่หรอก ซื้อเองก็จะเป็นไรไป ไม่ต้องกลัวใครจะว่าอะไรหรอก ซื้อให้มันถูกได้รางวัลเยอะๆ แล้วเอามาทำสาธารณประโยชน์บ้างตามควร ผู้คนก็จะนับถือ ยิ่งกว่านับถือในเรื่องใบหวยเสียอีก หรือไม่อยากเล่นการพนัน ก็วานคนสนิทที่ไว้ใจกันซื้อให้ก็ได้ ไม่เห็นยากเย็นตรงไหน ที่ทำกรรมดีกระเมี้ยนอยู่นั้นก็เพราะไม่รู้จริง รู้แต่ว่าจะหลอกใครได้บ้าง เท่านั้นเอง พวกแก้ปริศนาหาเลขหวยจากผู้วิเศษนี้ก็น่าเวทนา ไม่ว่าผู้วิเศษจะพูดหรือทำอะไร แก่เป็นตัวเลขได้ทั้งนั้น จะหยิบข้าวของอะไรก็คอยจับตาดูว่าชิ้นนี้กี่นิ้ว จะเดินไปส้วมก็คอยนับว่าเดินกี่ก้าว หนักๆ เข้าผู้วิเศษตดุดๆ ก็มาแก้วว่า 88 บางคนก็จับเวลาดูว่าเหม็นอยู่ที่นาที่กี่วินาที เป็นตัวเลขไปหมดแหละครับ บางครั้งขาดแคลนผู้วิเศษขึ้นมา พวกผีหวยเข้าสิงก็ต้องยกย่องให้ ต้นไม้ ก้อนหิน ก้อนดิน จอมปลวก สัตว์พิกลพิการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างก็ได้เป็นวิเศษ แทน ซื้อผ้าไปท้อมให้ ซื้ออาหารไปเซ่นไหว้ จูตจูตเทียนสักการะ บางคนต้องแอบไปหาตอน ปลอดภัย เช่นตอนดึกๆ ดิหนึ่ง ดีสอง จนถูกงูกัดตายก็มี สมน้ำหน้า

เหล้าก็เป็นอบายมุข เป็นของไม่ดี ทางราชการก็ไม่ชอบ ใครเป็นคนซื้อเหล้าก็ไม่รับเข้าทำงานด้วย ใครเป็นโรคพิษสุราเรื้อรังถือว่าขาดคุณสมบัติในการสมัครเข้ารับราชการ และเมื่อได้คนที่ไม่ใช่คอเหล้าเข้าทำงานแล้ว ยังห้ามคนเหล่านั้นไปดื่มเหล้าให้เมาอีกด้วย มีบทลงโทษทางวินัยไว้เล่นงานพวกที่ดื้อหรือฝ่าฝืนข้อห้ามวงการแพทย์ก็ระดมสรรพวิธีมาชี้แนะชักชวนให้ประชาชนเลิกหรือลดดื่มเหล้า เช่นทำไปสเตอร์ซ์สรรพโทษของเหล้าปิดประกาศไว้ตามที่ชุมชน ให้หมอออกทีวีชี้ผลร้ายอันเกิดจากการดื่มเหล้า เอาภาพคนป่วยมาแพร่ให้เห็นว่าน่ากลัวและทรมาณมาก นักสังคมสงเคราะห์ก็ช่วย พระก็ช่วย คือช่วยกันตักเตือน ห้าม ปราบ สั่งสอน แนะนำ สารพัดเพื่อให้คนเลิกดื่มเหล้า ถึงขั้นเอาหมามาเป็นตัวอย่างเปรียบเทียบก็มี (ผมชอบใช้คำ "หมา" มากกว่าคำ "สุนัข" เพราะถ้าเราจะหมายถึงสัตว์สี่เท้าที่เห่าได้ หอนได้และร้องเอ็ง ๆ ละก็ คำ "หมา" แน่นนอนกว่ามาก คำ "สุนัข" นั้นแปลยังไงก็ไม่มีทางเป็น "หมา" ได้เลย ตามศัพท์ "สุนัข" แปลว่า "เล็บบวม" ผมไม่เห็นว่เล็บบวมมันจะงามที่ตรงไหนเล็บบวมงามกว่าตั้งเยอะ ถ้าดูที่เล็บบวมละก็น่าจะเรียกคนว่า "สุนัข" มากกว่า บางทีหมาของผู้บัญญัติศัพท์ "สุนัข" อาจมีเล็บบวมมากก็ได้ แต่มันก็คงตายไปนานแล้ว ควรเลิกใช้ตั้งแต่หมาตัวนั้นตายทีเดียว) การเอาหมามาเป็นตัวอย่างเพื่อสั่งสอนให้คนลดหรือเลิกดื่มเหล้า มีอุปการณดังนี้ คนเมาเหล้าหัวราน้ำ ๑ หมา ๑ เหล้า ๑ และ อาเจียน ๑ วิธีการเป็นดังนี้ ให้คนเมาเหล้าหัวราน้ำคนนั้น เมาจนอาเจียน แล้วเอาเหล้ามาวางไว้ในที่ใกล้กันตอนหมาหิวโซ ๑ ตัวเข้าไปในนั้น เพื่อดูว่าหมาจะทำอะไรหรือกินอะไร แน่นนอน หมาต้องเลือกกินอาเจียนไม่กินคนเมาเหล้า และไม่ดื่มเหล้า สรุปว่าอาเจียนซึ่งเป็นของเสียยังดีกว่าเหล้า เพราะหมาเลือกกิน ส่วนเหล้ามันแม้แต่หมาก็ยังเมิน แล้วคนจะไปดื่มกินกันทำไม คนดื่มเหล้าจึงน่าจะเร็วกว่าหมา (กระมัง) สรุปดู ๆ ไถ ๆ ไปงั้นเองผมว่าหมามันไม่ได้เลวอะไรหรอก เพราะมันเป็นอยู่ตามครรลองของหมาอย่างบริสุทธิ์ไม่เสแสร้งใด ๆ เลย เมื่อหมามันไม่เลวแล้ว การเปรียบเทียบความเลวระหว่างคนกับหมาก็ไม่น่าจะหาข้อสรุปได้ ต้องเอาสิ่งที่เลวทั้งคู่มาเปรียบเทียบจึงจะสรุปได้ การที่หลาย ๆ ฝ่ายเพียรพยายามให้คนไทยลดละหรือเลิกดื่มเหล้านี้ ไม่ทราบว่าได้ผลคุ้มค่างับความเหนื่อยยากและความสิ้นเปลืองแค่ไหน แต่ที่เห็น ๆ ตามภัตตาคาร สวนอาหาร บาร์ คาเฟ่และแม้แต่ร้านอาหารธรรมดา ๆ ก็มีคนดื่มเหล้ากันเนืองแน่นเป็นประจำ ชำมีกิจการแบบศพเกิดขึ้นมาอีก ก็ขายเหล้าอีกนั่นแหละแสดงว่าคนดื่มเหล้ามากขึ้นหรือเปล่านั้นไม่ทราบ เหล้ายี่ห้อ

ใหม่ ๆ ก็มีออกมาเรื่อย ๆ ทั้งของไทยและของต่างประเทศโฆษณาสรรพคุณชักชวนให้ดื่มให้ทดลองกันอยู่เสมอ คิดแล้วให้เหนื่อยหน่ายแทนพระเดชพระคุณทั้งหลายที่หวังดีอุทิศกำลังทุนลงแรงต่อต้าน แต่รัฐบาลไม่สนใจ แล้วจะได้ผลเมื่อไรละครับ โรงงานทำเหล้ามีอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศ ภาคละหลาย ๆ โรงเสียด้วย เหล้าต่างประเทศก็นำเข้ามาไม่รู้เท่าไรต่อเท่าไร คนไทยดื่มหมด ต้องทำใหม่อีก ต้องสั่งเข้ามาอีก โรงงานทำเหล้าต้องทำงาน (เหล้า) ทั้งปี เหล้าต่างประเทศก็ต้องสั่งเข้ามาทั้งปี ไม่มีเทศกาลใดฤดูไหนที่จะต้องหยุด เฮ้อ...ละเบื้อ (ช่วยเติมสรรพนามบุรุษที่ 1 ให้ด้วยครับ) ถ้าเล่นบหมือไม่พายเอาเท้ารำน้ำกันอยู่อย่างนี้ โอกาสจะไปถึงที่หมายนั้น อย่าหวังเลยถ้าต้องการเห็นผลกันจริง ๆ ต้องรณรงค์ต่อรัฐบาลซีครับ ให้งดอนุญาตทำเหล้า งดอนุญาตนำเข้าเหล้าเข้าประเทศ ใครมีอยู่ในครอบครองต้องลงโทษสถานหนัก เช่นริบหรี่เหล้าทิ้ง แล้วบอยในที่สาธารณะตามปริมาณเหล้าที่ครอบครองรับรองได้ว่า เมื่อไม่มีเหล้า ก็จะไม่คนดื่มเหล้าแน่นอน แต่ถ้ายังมีเหล้าอยู่ทั่วทุกมุมเมืองอย่างนี้และเหล้าเป็นสิ่งที่คนดื่มได้ ก็จะต้องมีคนดื่มเหล้าอยู่นั่นเองเหมือนอาหารหมู่นั้นแหละครับ แม้เราจะเห็นว่าเป็นของบูดของเสีย ถ้าคนหนึ่งเอาเข้าไปวางไว้ในเล้าหมู แล้วอีกคนหนึ่งตะโกนว่า เฮ้ย! ใ้อหมู เอ็งอย่ากินนะ แม้จะแหกปากตะโกนให้สุดเสียงและแม้จะทำมือโหรีประกอบ หมูมันก็ยังไม่ฟังเสียงหรอกครับ

การสูบบุหรี่อีกอย่างหนึ่ง ในระยะ 3-4 ปีนี้ มีกลุ่มต่าง ๆ รณรงค์ต่อต้านกันอย่างเป็นล่ำเป็นสันทีเดียว เข้มขันกว่าการต่อต้านการดื่มเหล้าหลายเท่าซึ่งก็เห็นได้ว่า ได้ผลค่อนข้างมากบรรดาพวกขี้ยาทั้งหลายรู้ฤทธิ์เดชแห่งโทษของมัน พวกมันแห่ไปตาม ๆ กัน เลิกไปเลยก็มีไม่น้อยและที่เลิกไม่ได้ก็ลดปริมาณการสูบลงก็มาก แต่เมื่อต้นปีนี้เองโรงงานยาสูบแถลงว่ายอดจำหน่ายบุหรี่สูงขึ้นกว่าปีก่อน ๆ และคิดจะตั้งโรงงานยาสูบขึ้นอีกที่ภาคเหนือ (จำไม่ได้ว่าที่เชียงใหม่ หรือ เชียงราย) และเมื่อเดือนกันยายน 2531 นี้เอง มีข่าวจากวงการพาณิชย์ว่ารัฐจะเปิดให้นำบุหรี่ต่างประเทศ (อเมริกา) เข้ามาจำหน่ายอีกด้วย นัยว่าเพื่อป้องกันการลักลอบนำเข้าและทำให้รัฐจัดเก็บภาษีได้มากขึ้น และถูกสหรัฐอเมริกาขู่บังคับเข้าด้วย จริง ๆ แล้วจะถูกใครขู่หรือไม่ก็ตามและรัฐจะอนุญาตให้นำเข้าหรือไม่ก็ตาม บุหรี่ต่างประเทศก็มีขายกันทั่วบ้านทั่วเมืองอยู่แล้ว จึงชวนให้คิดว่าขี้ยา รุนเก่าพวกมันลดบ้างเลิกบ้างไปตั้งเยอะแยะแล้ว ทำไมยอดจำหน่ายและยอดผลิตบุหรี่จึงเพิ่มขึ้น แสดงว่ามีขี้ยา รุนใหม่ (วัย รุน) เกิดขึ้นมามากใช่ไหม? จะแก้กันอย่างไรดี เมื่อมีตัวตายตัว

แทนอยู่อย่างนี้แก้อย่างไรก็ไม่จบ เมื่อสังคมไม่ต้องการให้มีคนสูบบุหรี่ ก็ต้องทำให้ไม่มีบุหรี่ ห้ามนำเข้าบุหรี่ต่างประเทศ เผาไร่ยาสูบเสียให้หมดทำลายเผ่าพันธุ์ต้นยาสูบให้เกลี้ยงโรงงานยาสูบนั้นไม่ต้องไปรื้อถอนทำลายหรอก ถ้าไม่มีใบยาสูบก็แจ้งไปเอง หรืออาจหันเหไปทำธุรกิจอื่นก็ได้ ไม่ต้องกลัวไม่ต้องเกรงใจว่าพวกขี้ยาจะลงแดงตายก็สังคมไม่ต้องการแล้วนี่ จะเป็นจะตายก็ช่างมันปะไร ถ้าทำได้อย่างนี้ขี้ยาจะหมดพันธุ์ไปในไม่ช้า แล้วก็จะมีคนสูบบุหรี่ที่ผู้หวังดีทั้งหลาย ผมสูบบุหรี่เหมือนกัน เดี่ยวนี้สูบน้อยลงไปเยอะ และผมเกลียดพวกสูบบุหรี่ที่ไม่รู้กาลเทศะมากโดยเฉพาะในรถโดยสาร แม้จะมีประกาศห้ามเห็นกันชัด ๆ ก็ยังมีคนสูบบุหรี่บนรถโดยสารอยู่นั่นเอง เช่นพนักงานขับรถ วิทยุรถ และขี้นายผู้เฒ่า เป็นต้น มันไร้ค่าคุณคนอื่นเขา เป็นการกระทำผิดที่จับได้ปรับได้ แต่ไม่เห็นใครจับใครแล้วประกาศไว้ทำไม เปลืองเงินค่าทำสติ๊กเกอร์เปล่า ๆ ไม่เข้าท่า แอ่ ห่วย

การต่อต้านการใช้สินค้าต่างประเทศอีกเรื่องหนึ่ง เห็นรณรงค์ต่อต้านกันเป็นพัก ๆ ทำพอให้เหนื่อย เปลืองเงิน เปลืองเวลา แล้วก็เลิกกันไป ทั้งช่วงไปนาน ๆ แล้วก็กลับมาแะ ๆ กันอีก สักวันครึ่งวันแล้วก็เลิกไปอีก ที่ผ่าน ๆ มามักจะต่อต้านสินค้าญี่ปุ่นเป็นหลัก นัยว่าเพื่อลดดุลการค้า ลองคิดดูซิครับถ้าไม่ซื้อสินค้าญี่ปุ่นแล้วจะทำอย่างไรต่อไป ให้ซื้อสินค้าฝรั่งหรือมันแพงหนักเข้าไปอีก ดุลการค้าที่ลดจากญี่ปุ่นก็จะไปเพิ่มทางประเทศอื่น มันก็ยังเสียดุลอยู่ดีเขาว่ากันว่าในบ้านเรือนของบรรดาพวกที่ออกมาต่อต้านสินค้าญี่ปุ่นนั้น มีข้าวของเครื่องใช้เมดิอินแจแปนเพียบไปเลยแหละ ทางที่ดีควรหุ้บทั้งเสียให้หมดก่อนจะออกมารณรงค์ต่อต้าน (ลองดูซิ) ในความเป็นไปได้นั้นถ้าสินค้าไทยทำ มีปริมาณเพียงพอ มีคุณภาพได้มาตรฐาน รูปลักษณ์ตรงกับรสนิยมของคนไทย และราคาไม่ขูดรีดลูกค้า คนก็จะเลิกใช้ของต่างประเทศไปเอง เพราะคนไทยเรามีเลือดชาตินิยมเข้มข้นพอ ดูที่ข้าวก็ได้ มีคนไทยคนไหนซื้อข้าวต่างชาติมากินบ้าง ไม่มี เพราะเราดีมีพอและราคาถูกเสื้อผ้าอาภรณ์ก็เช่นกัน คนไทยนิยมใช้ของไทยมากกว่าของต่างประเทศเพราะทำได้ดี มีคุณภาพ ปริมาณเหลือเฟือ ราคาก็ไม่แพงนัก การต่อต้านสินค้าต่างประเทศ ต้องแก้ในระดับรัฐบาล โดยส่งเสริมการผลิตในประเทศให้มากขึ้นให้มีปริมาณและคุณภาพเพียงพอ ดีไซน์รูปลักษณ์และสีสันทให้เข้ากับรสนิยมของคนไทย และไม่ค้ำกำไรเกินควร ทำอย่างงั้นสินค้าต่างประเทศก็จะซิดขายลงไปเองแหละครับ ไม่ต้องบังคับกันอย่างเมืองจีน และเป็นที่น่าชื่นใจอย่างยิ่งที่สมัยนี้สินค้าเมดิอินไทยแลนด์กำลังดีวันดีคืน ต่างชาติก็นิยม ข้อสำคัญก็คือต้องกำจัดพวกที่มั่งง่าย

เห็นแก่ได้ เห็นแก่ตัว ไม่คำนึงอะไรทั้งนั้นคือพวกผลิตของปลอมหรือเจอปนของเหลว ไม่ว่าจะเป็ นสินค้านักอุปโภคหรือบริโภคทั้งที่จำหน่ายในประเทศและส่งออก มีปลอมปนเป็นประจำ จนพ่อค้าต่าง ชาติเข็ดขยาดไปตาม ๆ กัน การกำจัดพวกนี้ ทำแบบเชือดไก่ให้ลิงดู ไม่ได้ผลเพราะการเชือดไก่ ให้ลิงดู เป็นเรื่องจอมปลอมเหมือนกัน ต้องปราบกันจริง ๆ คือ เชือดลิงให้ลิงดู และเชือดอย่าง สม่ำเสมอ

แหวะสภาคณาจารย์บ้างก็ได้ใกล้ตัวดี (อาจเจ็บตัวเร็วขึ้น) คือผมเป็นกรรมการและเลขา หนุการสภาคณาจารย์วิทยาเขตประสานมิตร และเป็นสมาชิกและเลขาธิการสภาคณาจารย์กลาง มหา- วิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (8 วิทยาเขต) การจัดทำวารสารสภาคณาจารย์ไม่ใช่หน้าที่ของกรรมมาธิ การฝ่ายประชาสัมพันธ์ ถ้าผมเขียนบทความใด ๆ ลงในวารสารดังกล่าว ผมต้องรับผิดชอบข้อเขียน ของผมเต็มที่และด้วยความเต็มใจ เพราะว่าวารสารสภาคณาจารย์ (หลายมหาวิทยาลัย) ระบุข้อ ความแสดงความขลาด ความกลัวและบดความรับผิดชอบไว้กลายเป็นว่า “บทความต่าง ๆ ในวารสาร นี้เป็นข้อคิดเห็นของผู้เขียนเท่านั้น ไม่จำเป็นต้องตรงกับความคิดเห็นของสภาคณาจารย์เสมอไป” หรือ “ความคิดเห็นในวารสารนี้อาจไม่สอดคล้องกับมติของสภาคณาจารย์ก็ได้” หรืออื่น ๆ ในทำ นองเดียวกันนี้ โดยลอกเลียนเพี้ยนสำนวนกันไปตามถนัด เป็นแฟนกันก็ว่าได้ ถ้าตีความตามตัว อักษรก็ดูดีอยู่หรอก แต่ชวนให้คิดว่าทำไมต้องระบุไว้ด้วย เป็นยันต์กันผีกันช่วยใช้ไหมผมลอง สอบถามความรู้สึกที่มีต่อข้อความดังกล่าว จากผู้ที่ไม่มีข้อเขียนใด ๆ ในวารสารสภาคณาจารย์บาง ท่านดู ซึ่งบางท่านที่วานี้ก็เป็นอาจารย์ผู้ใหญ่แล้ว มีประสบการณ์มากแล้ว ท่านหนึ่งไม่มีคำตอบ แต่มีข้อห้ามว่า “อย่าไปยุ่งกับเขาเลย บริษัทที่ไม่รับผิดชอบต่อพนักงาน” อีกท่านหนึ่งแสดงความ เห็นแบบกันเองมาก (ท่านคงไม่นึกว่าผมจะนำมาเขียน) ว่า เขียนให้เมื่อยมือให้เสียเวลาไปทำไม ถ้าเขียนดีก็ไม่มีอะไร ถ้าเขียนไม่ดีไปกระทบใครเข้าก็จะมีแต่ช่วย (ท่านคงหมายถึงเขียนกระทบผู้ บริหารแน่ ๆ) .และช่วยแบบไม่มีญาติ บรรณาธิการและสภาคณาจารย์ไม่มารับส่วนแบ่งด้วยหรอก เขากลับมาตั้งแต่ในมุ้งแล้วนี่ถึงได้บอกไว้ว่าไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยกับผู้เขียน .และกลัวจะไม่มีคน เขียนเรื่องลงวารสารด้วย จึงไม่กลัวพูดให้ชัด ๆ ตรง ๆ ว่า ถ้าใครเขียนไม่ดีก็ให้ช่วยไปแต่ผู้เดียว ถ้วน ๆ เอ! ถ้างั้นผมจะเขียนไปทำไม จบดีกว่า

มองสภาพปัญหาของอุบัติเหตุและการควบคุมป้องกัน

พิชัย แก้วคำกู

ประเทศไทยได้เปลี่ยนสภาพจากประเทศด้อยพัฒนาเป็นประเทศกำลังพัฒนาในระยะต้น (Early Developing Country) จึงทำให้วงการแพทย์และสาธารณสุขได้มีการตื่นตัวและพัฒนาการไปเป็นอันมาก เราสามารถนำวิทยาการควบคุมโรค (Disease Control) และทำการควบคุมโรคระบาดติดต่อและโรคติดเชื้ออย่างมีประสิทธิภาพ จนทำให้โรคบางอย่างหมดสิ้นไปจากแผ่นดินไทย เช่น โรคฝีดาษ โรคคุดทะราด เป็นต้น อีกทั้งยังสามารถควบคุมโรคต่างๆ ที่เคยเป็นปัญหาสำคัญทางสาธารณสุข ทำให้ลดน้อยลงไปได้ตามลำดับ จนไม่เป็นปัญหาสำคัญของประเทศอีกต่อไป เช่น อหิวาตกโรค วัณโรค โรคเรื้อน และโรคเท้าช้าง เป็นต้น แต่ในขณะเดียวกันจากผลข้างเคียงของการพัฒนาประเทศไทย ได้ก่อให้เกิดโรคร้ายแรงชนิดใหม่ขึ้นมาแทนที่ และได้มีการทำลายชีวิตของประชาชนคนไทยปีละหลายหมื่นคน และทำลายทรัพย์สิน เศรษฐกิจของชาติปีละหลายหมื่นล้านบาท นำความเศร้าสลดมาสู่พี่น้องคนไทยปีละหลายหมื่นครอบครัว จนกลายเป็นปัญหาสำคัญที่สุดของประเทศทั้งทางด้านสาธารณสุข ด้านเศรษฐกิจสังคม และด้านความมั่นคงของชาติ อีกทั้งยังมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นตามลำดับ โรคนั้นได้แก่ "อุบัติเหตุ" (Accidents) หรือเดิมเรียกว่า อุบัติเหตุนั่นเอง

ในช่วงระยะเวลา 20 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยได้ก้าวไปสู่การพัฒนาในทุกด้านอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการคมนาคม การขนส่ง (Transportation System) ดังจะเห็นได้จากทางหลวงที่เดิมมีอยู่เพียงประมาณ 2 หมื่นกิโลเมตร เพิ่มเป็นเกือบแสนกิโลเมตร ด้านจำนวนรถเพิ่มจากไม่กี่แสนคันเป็นประมาณ 2 ล้าน 4 แสนคัน ส่วนในด้านโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ ก็จะมีเพิ่มขึ้นอย่างมากทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค จากจำนวนหมื่นกว่าโรงเป็นประมาณ 8 หมื่นโรงในปัจจุบัน นอกจากนี้ด้านเกษตรกรรมมีการขยายพื้นที่การเกษตร และมีการส่งปุ๋ยเคมี ยาปราบศัตรูพืชจากต่างประเทศมาใช้เป็นจำนวนมากกว่าปีละ 6 แสนตัน จึงเห็นได้ว่าจากแผนพัฒนาฯ ทั้ง 4 ฉบับ ที่ผ่านมาแล้ว (แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1-4) ประเทศไทยได้

พัฒนาไปสู่ความเป็นทันสมัย (Modernization) ในทุกด้าน อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตประการหนึ่งที่สำคัญ กล่าวคือ ประเทศไทยไม่เคยมีแผนที่จะป้องกันอุบัติเหตุ อันเนื่องมาจากความเป็นทันสมัย ดังที่กล่าวมาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาฯ ทั้ง 4 ฉบับที่ผ่านมาแล้วเหมือนต่างประเทศที่พัฒนาแล้ว

ซึ่งเป็นที่ทราบกันดีว่ายิ่งประเทศได้พัฒนาไปสู่ความเป็นทันสมัย (Modernization) มากขึ้นเท่าใด อุบัติภัยก็จะเพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัว จำนวนผู้เจ็บป่วย ผู้เสียชีวิตมีจำนวนที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างน่าวิตก ดังนั้นจึงพอที่จะอนุมาน (Deductive) ได้ว่า อุบัติภัยแท้จริงแล้วก็คือ โรคที่เกิดมาจากการพัฒนา (Accident is the disease of Development) นับแต่ได้มีการสำรวจสถิติเกี่ยวกับอุบัติเหตุตั้งแต่ปี พ.ศ. 2512 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน อุบัติเหตุเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตที่สำคัญของประชาชนคนไทย ซึ่งช่วงเวลาที่ผ่านมาเรื่องนี้ได้ถูกมองข้ามไปอย่างน่าเสียดาย เมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศแล้ว จะเห็นได้ว่าให้ความสำคัญในเรื่องของความปลอดภัยควบคู่ไปกับการพัฒนาประเทศอย่างมีแบบแผน เพราะเมื่อบรรจุแผนพัฒนาประเทศเข้าไว้ในแผนพัฒนาฯ ก็จะมีแผนป้องกันอุบัติเหตุควบคู่กันไปด้วย ดังนั้นจึงสามารถป้องกันผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตจากอุบัติเหตุได้ทันเหตุการณ์ สำหรับประเทศไทยเมื่อมองย้อนกลับอีกที จะพบว่าเพิ่งให้ความสนใจเกี่ยวกับแผนป้องกันอุบัติเหตุ โดยการบรรจุเข้าไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 เป็นฉบับแรก ทั้งนี้โดยรัฐบาลได้พบว่า อัตราการเสียชีวิตของประชากรจากอุบัติเหตุมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกปีในอัตราที่เพิ่มสูงกว่าประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ ด้วยกัน นอกจากนี้ยังพบว่าอุบัติเหตุเป็นบ่อเกิดแห่งความสูญเสียโดยตรง ไม่ว่าจะเป็นโดยทางตรง เช่น การบาดเจ็บ พิการ หรือเสียชีวิต ฯลฯ หรือโดยทางอ้อม เช่น ความสูญเสียทางด้านเศรษฐกิจ ทรัพยากรบุคคล คุณภาพชีวิตของประชาชน ฯลฯ เพื่อให้การป้องกันอุบัติเหตุในประเทศไทยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้ก่อตั้งสำนักงานคณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ เพื่อให้มีอำนาจและหน้าที่รับผิดชอบในการวางนโยบาย วางแผนศึกษาวิจัย ประสานงาน และค้นหาข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับสาเหตุของอุบัติเหตุ วิธีการและมาตรการป้องกันอุบัติเหตุ อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าเสียดายว่าแผนป้องกันอุบัติเหตุของรัฐบาลที่ดำเนินการโดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 นี้มีข้อบกพร่องอยู่หลายประการ เพราะจากประเภทของอุบัติเหตุที่แบ่งออกเป็น 4 หมวดใหญ่ อันได้แก่ (1) อุบัติเหตุอันเนื่องมาจากการจราจร (Traffic Accidents) (2) อุบัติเหตุจากการทำงาน (Work Accidents)

(3) อุบัติภัยในบ้าน (Home Accidents): (4) อุบัติภัยในสาธารณสถาน (Public Accidents) นั้น แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 ได้บรรจุแผนป้องกันอุบัติเหตุจากการจราจร และแผนป้องกันอุบัติเหตุจากการทำงานไว้เท่านั้น ยังขาดแผนป้องกันอุบัติเหตุอีก 2 ประเภท กล่าวคือแผนป้องกันอุบัติเหตุในสาธารณสถาน และอุบัติเหตุในเคหสถาน

ปัจจุบันรัฐบาลได้บรรจุแผนป้องกันอุบัติเหตุทั้ง 4 ประเภท เข้าไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 อย่างสมบูรณ์ โดยมีสำนักงานคณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการศึกษาวิจัย ฯลฯ เกี่ยวกับสาเหตุของอุบัติเหตุในประเภทต่าง ๆ และจากการศึกษารวบรวมสถิติเกี่ยวกับอุบัติเหตุประเภทต่าง ๆ พบว่าอุบัติเหตุจากการจราจร หรืออุบัติเหตุบนท้องถนนเป็นสาเหตุของการเสียชีวิต อันดับ 1 ของประเทศไทย มีปริมาณครึ่งหนึ่งของอุบัติเหตุชนิดอื่น ๆ รวมกัน และมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ศาสตราจารย์ นายแพทย์วิจิตร บุณยะโหดระ ได้สรุปจำนวนอุบัติเหตุจากการจราจรเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 25 ต่อปี จำนวนผู้บาดเจ็บก็เพิ่มขึ้นจากเดิมถึงร้อยละ 22 ต่อปี อัตราการเสียชีวิตเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 28 ต่อปี อย่างไรก็ตาม ที่กล่าวมานั้นอาจยังเป็นสถิติที่ไม่ตรงกับความเป็นจริงมากนัก เพราะจากการวิจัยประมาณว่า ถ้ามีผู้เสียชีวิต 1 คน จะมีคนบาดเจ็บไม่น้อยกว่า 50 คน ถ้ามีผู้เสียชีวิต 10,000 คน จะมีผู้บาดเจ็บไม่ต่ำกว่า 5 แสนคน เมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ เช่น ประเทศญี่ปุ่นซึ่งมีจำนวนประชากรถึงร้อยละล้านมีรถยนต์ถึง 44 ล้านคัน ถนนก็มีมากกว่าประเทศไทย แต่จำนวนอุบัติเหตุบนท้องถนนของประเทศไทยกลับสูงกว่าญี่ปุ่นถึง 40 เท่า และเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียง เช่น มาเลเซีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ อัตราการเสียชีวิตของประชาชนเป็น 2 เท่า ของประเทศเหล่านี้ อุบัติภัยจากการจราจรแม้จะเป็นเพียงอุบัติเหตุชนิดหนึ่งในหลายประเภทก็ตาม แต่จากที่กล่าวมาน่าจะเห็นว่าไม่ใช่เรื่องเล็กน้อย และจะเป็นเรื่องที่น่าวิตกมาก ถ้าจะได้คำนึงถึงจำนวนของผู้เสียชีวิต บาดเจ็บ ความสูญเสีย ไม่ว่าจะเป็นด้านทรัพยากรบุคคล เศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนคุณภาพชีวิตของประชากรที่เกิดขึ้นจากอุบัติเหตุในประเภทต่าง ๆ รวมกัน เพราะฉะนั้นถึงเวลาแล้วที่หน่วยงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ฯลฯ หรือแม้ในส่วนบุคคลที่จะให้ความสำคัญกับอุบัติเหตุ ไม่ว่าจะ เป็นความรู้ ความเข้าใจในภาพรวม (General view) และในส่วนของรายละเอียด โดยเฉพาะในเรื่องของสาเหตุและการป้องกัน

เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องและพิจารณาสภาพปัญหาเกี่ยวกับอุบัติเหตุได้อย่างเด่นชัดยิ่งขึ้น ศูนย์วิจัยฯ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ จึงได้รวบรวมสถิติการเกิดอุบัติเหตุ (โดยแบ่ง 4 ประเภทใหญ่ของอุบัติเหตุออกเป็น 12 ชนิดย่อย โปรดดูตารางประกอบ) ที่เกิดขึ้นในภาคต่างๆ และ กทม. ในรอบปี พ.ศ. 2530 ที่ผ่านมา เพื่อให้เห็นสภาพปัญหาอุบัติเหตุ แต่ขอทำความเข้าใจข้อความย่อยๆ ในตารางแสดงตัวเลขต่างๆ นั้นให้ตรงกันตามความหมาย ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (1) อุบัติภัยจราจร (2) การพลัดตก หกล้ม ชนกระแทก วัตถุหล่นใส่ ติดอยู่ระหว่างวัตถุ (3) การตกน้ำ วัตถุเทศ (สิ่งแปลกปลอมเข้าสู่ร่างกาย) (4) เครื่องมือ เครื่องจักรของมีคม-ไม่มีคม (5) ไฟ สาร-วัตถุร้อน (6) ไฟฟ้า (7) ภัยธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม (พืช-สัตว์ โดยฝูงชน โดยความแล้วหรือการตื่นกายใจ ออกกำลังเกินกำลังและเคลื่อนไหวมาก) (8) แฝงยา สารพิษ สารเคมี (9) ความบกพร่องในการปฏิบัติรักษาทางการแพทย์ ปฏิกริยาผิดปกติที่เกิดจากการรักษา (10) ระเบิด ปืน (11) การฆ่าตัวตายและทำร้ายตัวเอง รวมทั้งถูกฆ่าตายและถูกทำร้ายด้วยเจตนาโดยบุคคล (12) อื่นๆ (เหตุการณ์อื่นๆ ที่มีได้ถูกจัดกลุ่มข้างต้น)

ในตารางแสดงสภาพปัญหาอุบัติเหตุของภาคต่างๆ ในประเทศไทยนี้ ได้จัดรวบรวมขึ้นด้วยเวลาจำกัด เพื่อนำข้อมูลดิบเหล่านี้ไปใช้ในการประชุมกลุ่ม ในการประชุมผู้ว่าราชการจังหวัด และหัวหน้าส่วนราชการต่างๆ ในภาคอีสาน ภาคใต้และผู้อำนวยการโรงพยาบาลในภาคเหนือได้ทันเวลา จึงมีความสมบูรณ์ไม่มากนักแต่ก็พอใช้เป็นแนวทางให้มองเห็นสภาพปัญหาและสาเหตุได้บ้าง ขอท่านได้โปรดติดตามข้อมูลต่างๆ ได้ดังนี้

สำหรับการควบคุมป้องกันอุบัติเหตุ นั้น มีหน่วยงานของราชการปฏิบัติงานประจำอยู่แล้วถึง 75 หน่วยงาน และการปฏิบัติงานเป็นไปในลักษณะงานโครงการมันมีการประสานงานกันไม่ดีนัก รัฐบาลเห็นว่าสภาพปัญหาอุบัติเหตุมีมากยิ่งขึ้น และเป็นปัญหาแก่กลุ่มคนในช่วงอายุ 15-35 ปีมากยิ่งขึ้น และเป็นการสูญเสียทรัพยากรมนุษย์ในวัยที่สำคัญยิ่งของชาติ รัฐบาลจึงจัดตั้งคณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติขึ้นมา ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2526 ซึ่งมี ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน และมีปลัดกระทรวง อธิบดีที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิด้วย เพื่อที่จะดำเนินการควบคุมและป้องกันอุบัติเหตุร่วมกับหน่วยราชการที่มีอยู่แล้ว โดยทำ

สภาพปัญหาและสาเหตุอุบัติเหตุในประเทศไทย
สถิติอุบัติเหตุในทั่วประเทศ ประจำปี พ.ศ. 2530

| สาเหตุ | ป่วย | % | ตาย | % | รวม | % |
|------------|-----------|------|--------|--------|-------------------|------------|
| จราจร | 367,477 | 0.69 | 5,234 | 0.01 | 372,711 | 0.70 |
| พลัดตก | 187,403 | 0.40 | 1,066 | 0.001 | 188,469 | 0.34 |
| ตกน้ำ | 12,847 | 0.02 | 475 | 0.0008 | 13,322 | 0.02 |
| เครื่องมือ | 176,552 | 0.33 | 1,179 | 0.002 | 177,731 | 0.33 |
| ไฟ | 16,214 | 0.03 | 470 | 0.0008 | 16,684 | 0.03 |
| ไฟฟ้า | 6,457 | 0.01 | 366 | 0.0006 | 6,823 | 0.01 |
| ธรรมชาติ | 95,687 | 0.18 | 644 | 0.001 | 96,331 | 0.18 |
| แพ้ยา | 22,020 | 0.04 | 327 | 0.0006 | 22,374 | 0.04 |
| บกพร่อง | 3,048 | 0.01 | 161 | 0.0003 | 3,209 | 0.006 |
| ระเบิด | 13,548 | 0.03 | 777 | 0.001 | 14,325 | 0.03 |
| ฆ่าตัวตาย | 66,587 | 0.12 | 1,049 | 0.002 | 67,636 | 0.13 |
| อื่น ๆ | 41,700 | 0.08 | 950 | 0.002 | 42,650 | 0.08 |
| รวม | 1,009,540 | 0.88 | 12,698 | 0.02 | 1,022,238 | 1.91 = 60% |
| | | | | | 71,703,730 = 100% | |

- เงื่อนไข
1. % หมายถึง ร้อยละต่อประชากรทั่วประเทศ
 2. ประชากรของประเทศไทยปี พ.ศ. 2531 เท่ากับ 53,605,000 คน (ที่มา, สำนักงานสถิติแห่งชาติ)
 3. ศูนย์วิจัยอุบัติเหตุแห่งชาติ รวบรวมข้อมูลสภาพอุบัติเหตุและสาเหตุจากโรงพยาบาลของรัฐทุกแห่งและรวบรวมได้เพียงร้อยละ 60 ของโรงพยาบาลทั่วประเทศเท่านั้น

หน้าที่ประสานงานส่วนที่มีอยู่แล้วและเพิ่มเติมส่วนที่ยังขาด คณะกรรมการ คณะนี้มีหน้าที่สำคัญ ดังนี้

(1) กำหนดนโยบายในการป้องกันอุบัติเหตุของชาติ (2) ประสานงานการดำเนินงานอุบัติเหตุของชาติ (3) ติดตามประเมินผลตลอดจนการวิจัยงานอุบัติเหตุของชาติ

คณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุร่วมกับกรมการและเลขานุการ กปอ. เป็นฝ่ายปฏิบัติการ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาตินี้ได้แบ่งงานหลักได้ดังนี้ (1) งานบริหารและธุรการ โดยมีสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการเป็นหน่วยดำเนินงานประจำ (2) งานประชาสัมพันธ์ โดยมีคณะอนุกรรมการและศูนย์ประชาสัมพันธ์เป็นหน่วยดำเนินงาน (3) งานสวัสดิศึกษา โดยมีคณะอนุกรรมการและศูนย์สวัสดิศึกษาแห่งชาติเป็นหน่วยดำเนินงาน (4) งานวิจัยอุบัติเหตุ โดยมีคณะอนุกรรมการและศูนย์วิจัยอุบัติเหตุแห่งชาติ

ในการดำเนินงานนี้เริ่มมาตั้งแต่แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2525-2529) เป็นระยะปูพื้นฐานของงานอุบัติเหตุ และเริ่มดำเนินงานนี้มากยิ่งขึ้นในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (2530-2534) ในแผนนี้ดำเนินการทุกด้านอย่างจริงจัง และคำสั่งเร่งรัดปฏิบัติกันต่อไป ผู้เขียนจะขอเขียนแบบสรุปการควบคุมป้องกันอุบัติเหตุไว้โดยใช้หลักการ "3E" ดังนี้ (1) E = Education คือให้การศึกษาอบรมด้านสวัสดิศึกษา เพื่อสร้างจิตสำนึกในความปลอดภัยให้เกิดขึ้นกับประชาชนของชาติ ทุกชนชั้นโดยทั่วถึงกันด้วย (2) E = Engineering คือใช้หลักการร่างในการออกแบบรูปทรงและการใช้วัสดุที่เหมาะสมกับสิ่งของอุปกรณ์เครื่องใช้และของเล่นให้ปลอดภัยไว้ก่อนเป็นหลัก (3) E = Enforcement หรือ LAW คือ การใช้กฎหมายระเบียบข้อบังคับในการควบคุมและป้องกันอุบัติเหตุให้ได้ผลดีมากยิ่งขึ้นอีกทางหนึ่ง หลัก "3E" นี้ สามารถนำไปใช้ในการป้องกันอุบัติเหตุได้เป็นอย่างดี

สำหรับการป้องกันโดยหลักของอุบัติเหตุวิทยา (Accidentology) นั้น ได้แก่ วิทยาการเกี่ยวกับอุบัติเหตุทั้งด้านการป้องกัน (Accident preventive Sciences) และการรักษาซึ่งเรียกว่า บาดเจ็บวิทยา (Traumatology) แล้วการเกิดอุบัติเหตุนั้นแบ่งได้ 3 ระยะ คือ (1) ระยะก่อนเกิด (Precrash phase) คือระยะแห่งการป้องกันตามในหลัก "3E" ข้างต้นแล้ว คือก่อนเกิดต้องป้องกัน



ว. สภาคณาจารย์ มศว ประสานมิตร ภาคปลาย 2531

อย่าให้เกิด (2) ระยะเวลาเกิด (Crash phase) คือระยะลดการบาดเจ็บอย่าให้บาดเจ็บมากโดยวิธีการช่วยเหลือฉุกเฉิน การปฐมพยาบาล และการเคลื่อนย้ายผู้ป่วยให้ถูกวิธี ตลอดจนการใช้อุปกรณ์ลดการบาดเจ็บด้วยเช่นเข็มขัดนิรภัย หมวกกันน็อค ฯลฯ (3) ระยะเวลาหลังเกิดอุบัติเหตุ (Post crash phase) คือระยะหลังจากที่บาดเจ็บแล้ว ผู้ป่วยต้องได้รับการรักษาในโรงพยาบาลทันที และตลอดจนได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพด้วย ในระยะนี้เน้นไม่ให้อายุและพิการเป็นหลัก ตลอดจนสามารถกลับไปอยู่ในสังคมได้ตามปกติ ดังพอจะสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

อุบัติเหตุวิทยา

| ระยะการเกิดอุบัติเหตุ | ระยะที่ 1 ระยะก่อนเกิดอุบัติเหตุ (Pre-crash) | ระยะที่ 2 ระยะขณะเกิดอุบัติเหตุ (Crash) | ระยะที่ 3 ระยะหลังเกิดอุบัติเหตุ (Post-Crash) |
|-----------------------|--|---|---|
| การป้องกันอุบัติเหตุ | การป้องกันอุบัติเหตุ (Accident Prevention) | การป้องกันการบาดเจ็บ (Injury prevention) | ป้องกันชีวิตและความพิการ (Traumatology) |

ผู้เขียนหวังว่าท่านผู้อ่านคงจะนำไปใช้ประโยชน์ได้บ้างตามสมควร และหากมีโอกาสผู้เขียนก็จะเสนอในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้โดยละเอียดอีกในโอกาสต่อไป

| สัจธรรมแห่งชีวิต | | |
|------------------|-------------|----------|
| เราเกิดมา | มีอะไร | มากับเรา |
| จะมัวเมา | โลภมาก | ไปถึงไหน |
| เวลาตาย | ไม่เห็นหอบ | สิ่งใดไป |
| ติดตามได้ | เพียงดีชั่ว | ตัวทำเอง |

คณะกรรมการสภาคณาจารย์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

วิทยาเขตประสานมิตร

2530 ถึง 2531

ประธานกรรมการ

นายพิสิทธิ์ สารวิจิตร

รองประธานกรรมการคนที่ 1

นายสมศักดิ์ วิจิตร

กรรมการและเลขากรรมการ

นายทวี ถาวโร

กรรมการฝ่ายบริหาร

นายพิชัย แก้วล้ำภู

นายทวีบุรณ์ หอมเย็น

นางสาวสวณา พรพัฒน์กุล

นายเสถียร คามศักดิ์

กรรมการฝ่ายวิชาการ

นายอรุณ แก้วเอียน

นางสาวนงเล็ก สุขถิ่นไทย

นางสาวสุภาพร ลอยด์

นายวิรัตน์ วรรณรัตน์

นายชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ

กรรมการฝ่ายสวัสดิการ

นายภาพ ไชวิฑูรกิจ

นายบุญสืบ ชัยอนันต์

นางสุนีย์ นันทเวช

นายปรีชา ศิริรัตน์

กรรมการฝ่ายกิจการนิสิต

นายพิลาศ เกอมี

นายนิสิต ศศิธรเวชกุล

นายจรัสพงษ์ ทั้งสุขบุตร

นายชนวรรณ อัมสมบุรณ์

กรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์

นายเฉลิมศักดิ์ สุภาพล

นายสมรภูมิ ขวัญคุ้ม

นายวินัย โสมดี

นางสาวพรรณิ กฤตยรัตน์

นายเสกสรรค์ กะขามาศ

นางวิไล พัฒนโยชะพงศ์

ผู้มาย่อมได้รับการมาตอบ ผู้ทรمانยอมได้รับการทรมานตอบ

(พุทธพจน์)



การศึกษา

| | |
|-------------------------|------------------|
| การศึกษาที่ต้อง | ประสงค์ |
| ก่อสร้างอาคาร | ถนัด |
| รักษาช่วยชีพ | พันธุ์เพิ่ม |
| สัตว์ขอเหิมหาญหัว | แต่ด้านดงาม |
| พยายามมุ่งค้น | ความจริง |
| จดจำตรรกะตรงตัง | แต่งสร้าง |
| ตรวจตราก่อนชวนหญิง | ชายเซอ |
| ทุกเรื่องรอบคอบอ้าง | ถนัดหลักฐาน |
| เลือกปราชญ์ชาญเชี่ยวชาญ | สงสัย |
| สอนสั่งชาติไทย | เด่นก้อง |
| ทดสอบก่อนถึงวัย | แรกเริ่ม |
| เด็กเก่งทุกคนต้อง | ผ่านผู้อบรม |
| นิยมยกย่องด้าน | คุณธรรม |
| รับเริ่มแนะนำ | แต่ต้น |
| ครุตัวอย่างสุดสำ | คัญยิ่ง |
| เลือกที่เหมาะสมยั้ง | ขุนข้องขุกเข็ญ |
| เป็นครคนเร่งใช้ | ปัญญา |
| เตรียมเรื่องราววิชา | แจ่มแจ้ง |
| ตรวจสอบอ่านตำรา | หลายเล่ม |
| ทวนท่องถกเถียงแย้ง | อย่าให้งุนงง |
| บรรจงจัดเครื่องใช้ | อุปกรณ์ |
| ฝึกเพิ่มทดลองสอน | คล่องแท้ |
| อารมณ์มั่นคงตอน | ยากยิ่ง |
| บากบั่นอดทนแม่ | เมื่อยล้าหลายวัน |
| ฝึกฝนเกิดอย่าสิ้น | ศรัทธา |
| ชาติรุ่งเรืองพัฒนา | ยังได้ |
| ศิษย์สูงส่งศึกษา | ยอดเยี่ยม |
| ทำถนัดกำเนิดให้ | เด่นด้านการเรียน |

พิสิทธิ์ สารวิจิตร